

- ⊕ **Cultura popular:** *La Gran Nit de Juliol a València*
- ⊕ **Exposicions:** *'Feminismes!' al CCCB*
- ⊕ **Festivals:** *Conta'M a Atzeneta del Maestrat*

50 anys d'haver caminat damunt la Lluna

ENTREVISTA ANTONIO BAÑOS PERIODISTA

'L'Assemblea Nacional Catalana s'ha de repensar'

{ Avui, 20 de juliol de 2019, **Jordi Cuixart i Jordi Sànchez** fa 641 dies que són a la presó, **Oriol Junqueras i Joaquim Forn** 624 i **Carme Forcadell, Dolors Bassa, Raül Romeva, Josep Rull i Jordi Turull** en fa 514

LLIBERTAT
PRESOS
POLÍTICS

L'ENVIT DEL MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

MERCÈ IBARZ

D'aquí a deu anys, per l'aniversari de l'exposició internacional de 1929, l'hem de tenir ampliat i prop de la font de Montjuïc

De vegades és necessari escriure el nom sencer d'un museu. Les sigles van bé, és clar que sí, i no solament per als titulars sinó per a la parla comuna dels aficionats a anar a aquests centres que dipositen, cuiden, exploren i mostren col·leccions d'art, històriques o contemporànies, i fan exposicions temporals d'artistes i obres i imatges que ens importen. Però hi ha ocasions que cal dir-ne el nom amb totes les lletres. Ara que el Museu Nacional d'Art de Catalunya ha presentat el pla d'acció per als pròxims deu anys, n'és una. El MNAC, sí. El museu de Montjuïc, en efecte. El museu que acull l'art romànic, l'art gòtic i l'art modern català, el museu que sol ser notícia per les expos que acull i sobretot –ara la cosa és en una certa suspensió—per les trifulgues derivades dels murals de Sixena. El mateix museu que ara fa un do de pit institucional: si ens el creiem –si els diners públics hi creuen de debò—és l'hora de demostrar-ho.

Quin és l'envit? Que en diverses fases fins a deu anys, el 2029, el museu s'hagi ampliat significativament i ocupi el pavelló Victòria Eugènia que és a la vora de la font, que el MNAC baixi i s'acosti més a la ciutat. El pla, llargament gestat i presentat aquesta setmana pel director del museu, Pepe Serra, té el vist-i-plau del patronat que formen la Generalitat, l'ajuntament de Barcelona i el Ministeri de Cultura del govern espanyol. L'ampliació del museu al pavelló construït per Puig i Cadafalch, que fa 15.000 metres quadrats, hauria de ser realitat d'aquí a deu anys, pel centenari de l'exposició internacional que el 1929 va edificar tots els palaus i palauets i pavellons de Montjuïc, el MNAC i el pavelló inclosos.

El pavelló –que el pla suggereix que podria ser encara més espaiós, el doble, ja que l'edifici fa quinze metres d'alt– es destinarà, perquè vull creure que tot això es farà, a la col·lecció d'art modern i contemporani, des de finals del XIX fins als anys setanta del segle passat, i a exposicions temporals. És un envit magnífic, absolutament necessari. Actualment, visitar el MNAC significa haver de decidir un munt de coses entre les que hi pots veure. Parlo com a usuària, a casa en som fans i hi anem cada dos per tres. Per als amants de l'art nascuts a Barcelona és un imant que els permet tornar cada setmana o cada dues al Montjuïc de la infància, i per als que no hem nascut aquí és

un goig, parlo per mi, descansar la vista no sols en els quadres, murals, fotos, objectes, sinó també en l'ampla sala oval que sembla que no serveixi més que per fer-hi saraus –en efecte, per això la van fer el 1929, per a saraus– i que, excessiva que és, resulta un luxe de calma i tranquil·litat. No te'l trobes pas, un espai així, ni al Prado ni al Louvre ni al British ni a la National Gallery, per dir els museus germans i cosins del MNAC.

Ha estat de sempre un mal de cap, aquest museu. Instal·lat en un edifici gairebé de cartró pedra, que després de la gran expo del 29 havia de ser desmantellat, la història l'ha fet continuar, a força, això sí, de remodelacions que han costat un ull de la cara. Des que tinc memòria periodística que escric dels problemes

de fonament i de contingut d'aquest museu adorable, una imatge de tantes coses: no havia de continuar però hi és, allà dalt, presidint la ciutat.

Per això agrada tant als turistes, en efecte, per les vistes. Hi entrin o no, allà els tens. Els comprenc perfectament, com els que van a la Fundació Miró. Què vols més, si després pots arribar a la ciutat pel parc fins al Paral·lel... Però, certament, per a molta gent, l'accés al museu ara mateix

no els facilita la freqüentació. El metro fins a Montjuïc... ja ni se'n parla.

Ara parlem, ja que el metro no ho farà, de fer baixar el Museu Nacional d'Art de Catalunya per l'avinguda que enllaça amb la Font Màgica i els centenars de persones que hi van cada dia. Comunicarà així, a més, amb el centre d'art veí, el CaixaForum que ocupa l'antiga fàbrica Casaramona projectada també per Puig i Cadafalch i construïda entre 1909 i 1912. Fa molt sentit, de ben segur que un bon grapat de visitants hi aniria també per això, per contrastar dos edificis del mateix arquitecte amb usos tan diferents: una fàbrica tèxtil moderna amb llum natural i un pavelló efímer per a una exposició internacional.

Com veieu, somio el nou MNAC que ha d'arribar. No ho faig sols per mi, ho faig perquè voldrà dir que els patrons s'hauran posat les piles. Ara el MNAC té un pressupost força menor que fa deu anys i tot i així el seu equip ha aconseguit doblar els visitants des de llavors (900.000 l'any passat), s'ha estès pel país desplegant-hi les seves col·leccions en una vintena de museus locals, és un col·laborador de referència per a altres museus importants, com ara el Prado i el Belles Arts de Bilbao, i algunes exposicions viatgen ara a l'estranger. Cal somiar i fer el MNAC que ha d'arribar. 🏠

La cúpula de la sala oval del MNAC. ARXIU

L'HORA DEL PATI(MENT)

PAU VIDAL

Fa trenta anys que apliquem el mètode de les ulleres de vidre rosa, però l'informe de la Plataforma demostra que no funciona. I si provéssim, doncs, a canviar d'estratègia?

Submissió política (que impedeix de legislar eficaçment), norma de subordinació (que indueix els neoparlants a l'abandó) i desimmersió (manllevo el concepte de la **companya de pàgina**): són tres dels quatre problemes més greus que ara mateix tenim com a comunitat lingüística (el quart és el de la torradora, altrament dit 'adaptació als nous paradigmes comunicatius i tecnològics'). Una setmana després d'haver-se fet pública l'Enquesta d'Usos Lingüístics de la Població 2018, l'informe de la Plataforma per la Llengua ha aportat un bon raig de llum sobre el tercer. I dir 'raig de llum' és una ironia.

No he estat l'únic de queixar-me que l'EULP no interpel·li els menors de 15 anys. Tot i que, tractant-se de pobres criatures immersides, podem donar per fet que les respostes a les quatre habilitats bàsiques haurien estat SÍ / SÍ / SÍ / SÍ. Però vés per on **l'informe** de PL ens aixafa la guitarra. La dada que revela que només una quarta part de les converses als patis dels instituts són en català és valuosa per dos motius. Primer, perquè contraposa als cants de sirena del coneixement (quatre de cada cinc residents al país declaren saber parlar la llengua) la cruesa de l'ús real (tres de cada quatre adolescents no la fan servir mai o gairebé mai. Cal dir, tanmateix, que una part d'aquests la recuperaran o l'estrenaran amb l'arribada al món laboral, encara que no seran prou per compensar la davallada). És molt probable que la disparitat dels mètodes emprats per mesurar la salut de la llengua respongui a intencions prèvies: tal com han assenyalat **altres experts**, demanar directament als parlants per les seves habilitats condiciona la resposta, mentre que parar l'oïda quan no són conscients de llur condició d'informants dona resultats menys sistematitzables però més fidedignes.

Si d'alguna cosa ha servit aquesta simultaneïtat dels dos estudis és per prendre consciència de la situació de la llengua. En sabem més però la fem servir menys (ara deixo de banda la qüestió cabdal de la qualitat, que ja vaig abordar **la setmana passada**). D'això en diem 'llatinització'. Ningú podrà dir que no estava avisat. De fet, és molt reveladora **la frase** de la directora general de Política Lingüística: 'No és tan greu que al pati [els nens] parlin d'una manera o d'una altra, el que em sembla molt important és que garantim que, quan acaben els estudis, les puguin dominar totes dues.' (Dominar és un verb molt ambiciós, trobo; potser seria més escaient dir 'confegir una frase mínimament comprensible', tal com han revelat,

per exemple, recents programes de televisió on sortia jovent immergit que amb prou feines balbucejava mitja frase en català.) Però ara ja sabem que un percentatge elevadíssim dels suposats dominadors abandonen la llengua tan bon punt surten de l'aula. De què serveix, doncs, que (es pensin que) la sàpiguen si després no la fan servir (ni activament ni com a consumidors)? A mi, benvolguda directora general, sí que em sembla greu què passa al pati.

Això quant al tercer dels problemes esmentats. Passo al segon. A partir de la comentada qüestió d'iniciar les converses en català, tan manipulable (i tan **manipulada**), m'he permès de fer un exercici de recerca a l'abast de tothom (feu-lo, si voleu, però us agrairia que després no inundéssiu les xarxes amb els resultats de la vostra observació. Perquè al meu parer una de les coses que contribueix a complicar el panorama és la xerrameca dels diletants, tant si ho veuen tot negre com si només ensumen flors i violes. Ja sé que la llengua és de tots, però l'aire també, i oi que no us passeu el dia queixant-vos o exalçant la contaminació, i denunciant de qui és la culpa, i què s'hauria de fer per millorar-ho?). Au, ja m'he esbravat. He fet un exercici, deia, amb relació al suposat percentatge de converses que comencen en la llengua del país, que segons l'esmentada premsa espanyolista arriba a la xifra inaudita del setanta per cent (tant de bo!): entrar a comprar a Wallapop. És un bon camp de treball perquè totes les interlocucions són amb desconeguts. Què m'hi he trobat? D'entrada, que el 99% dels anuncis són en castellà. El paroxisme de la subordinació lingüística (si el poso en català perdré molts potencials compradors, pensa el venedor, sense tenir present que si vius, posem per cas, a Mollet, el més interessat a contestar-te serà un de les Franqueses del Vallès). En conseqüència, la immensa majoria dels intercanvis es mantenen en aquest idioma: Wallapop vessa de catalans fent negocis entre ells en castellà (igual que als bancs, els concessionaris de cotxes, les finestretes de l'Administració o el correu electrònic. Mentre escrivia aquesta columna he rebut una proposta de feina, ves quina casualitat, d'una persona que signava Dolors i que m'ha escrit en castellà per estalviar-se,

Un grup de nens juga a l'hora del pati. ACN

Ara ja sabem que un percentatge elevadíssim dels suposats dominadors abandonen la llengua tan bon punt surten de l'aula

El govern té poc marge per legislar, i encara menys per fer complir el poc que legisla

suposo, la possibilitat que algú que es diu Pau no entengui la llengua en què és escrit el seu propi nom). Un cop observat l'ambient general de l'aplicació (si ho traslladeu al món físic, seria com anar a mercat i que tots els rètols de les parades fossin en castellà), he passat a la recollida de dades, tot adreçant-me en català a un determinat nombre de venedors. El resultat ha estat el següent: dos de cada cinc s'han mantingut en castellà; un ha canviat de seguida al català; un altre ha necessitat dues rèpliques; i l'últim no s'ha passat al català fins més enllà de la tercera. Amb les prevencions que vulgueu, aquests encants virtuals són un bon reflex del comportament lingüístic del carrer. Extrapolant-les a la manera, respectivament, de l'EULP i de l'informe de la PL, conclouríem que el 100% dels wallapopaires de la meua àrea geogràfica saben llegir el català (bravo pel coneixement!) i el seixanta per cent escriure-hi, però que el percentatge de converses iniciades en aquesta llengua és de l'1% (merda per l'ús) (*).

Torno, doncs, als tres problemes del principi. Una, el govern té poc marge per legislar, i encara menys per fer complir el poc que legisla; dues, els nadius amaguen la llengua en presència ja no de forasters sinó de simples desconeguts (síntoma claríssim de llengua en fase d'extinció, tal com s'ha fet tips d'explicar la Carme Junyent); i tres, els més joves l'arraconen perquè en el seu univers lúdic i comunicatiu és residual. Tot plegat, a més a més, enmig de les agressions, mentides i falsa victimització de l'espanyolisme, siguin **polítics cínics**, **columnistes caducs** (paràgraf central) o suposats **experts** en conflicte lingüístic. Per això, i atès el perill real de llatinització, la meua pregunta és: ens decidirem d'una vegada a agafar el toro per les banyes tots plegats o pensem continuar discutint sobre els mètodes d'anàlisi fins al dia de l'enterrament?

[*És clar que qui no es conforma és perquè no vol. Una manera més positiva de veure-ho seria constatar que ningú m'ha amenaçat de fer-me una cara nova per adreçar-me-li en una llengua diferent de la de l'anunci. Amb els vents que bufen, no és poca cosa.] 📺

LES ABRAÇADES ES DONEN?

Moltes coses que en castellà es donen, en català es fan · Us ensenyem la manera de dir en català tot de locucions incorrectes que contenen el verb 'donar'

JORDI BADIA

Hi ha una gran confusió, a causa de la interferència del castellà, entre els verbs donar i fer. En català no *donem abraçades*, sinó que fem abraçades. Igual com es fan petons, sorpreses, crits i programes de televisió, posem per cas. Però no tot allò que en castellà es *dóna* en català es fa. Un llum, per exemple, ni es *dóna* ni es fa: s'encén.

Ens en farem passar les ganes

El verb *donar* forma part de tot de locucions fixades, fossilitzades, que ens han arribat de fora. N'hi ha que són barbarismes molt evidents, perquè contenen un mot que es veu d'una hora lluny que no és català. Ací en teniu exemples:

—Avui tothom fa festa; els únics que *donem el callo* som nosaltres [penquem]. Veig que aquest professor ens farà *donar el callo* [sirgar].

—M'he donat el gustasso de fer un creuer [He tingut el gran gust]. Quan cobri *em donaré el gustasso* d'anar a fer un bon tec [em faré passar les ganes (o el deler, o el desig, o el capritx)].

—Creu que per aconseguir un favor del seu cap *li ha de donar coba* [l'ha de raspallar]. Sempre *em dóna coba*; què deu voler? [m'ensabona].

Girem-nos d'esquena als calcs

En canvi, hi ha locucions que passen més desapercebudes, com ara aquestes:

—Si ha actuat malament, *dóna igual*

que sigui un home respectat [tant fa]. A mi, tot això, *em dóna igual* [tant m'és]. *Em dóna igual* què diguis: res no em consola [Tant se val].

—Això que m'has explicat *m'ha donat que pensar* [m'ha fet pensar].

—Aquest estirabot *donarà que parlar* [farà parlar; o, encara millor: «D'aquest estirabot, se'n sentirà a parlar»].

—Que no *te'n dónes compte*, que s'ha fet tard? [te n'adones].

—Si vols arribar-hi a l'hora, *dóna't pressa* [afanya't]. *Doneu-vos pressa*, que vénen [Cuiteu]. No cal que *et donis pressa*, que ja hem perdut el bus [t'apressis].

—Les ciències *se'm donen malament* [no són pas el meu fort]. Els estudis *se'm donen força bé* [em van força bé]. Els negocis *se li donen bé* [Té facilitat per als negocis].

—No sé si *em donarà temps a fer l'en-càrrec* [tindrà temps de].

—*Em dóna la impressió* que avui tot sortirà rodó [Em fa l'efecte].

—Ja *dónes per sentat* que hi anirem, i no ho veig gaire clar [dónes per fet, tens coll avall].

—Es pensava que l'ajudaria i *li ha donat l'esquena* [s'hi ha girat d'esquena (o li ha girat l'esquena)].

Invasions subtils

Finalment, hi ha tres casos que requereixen una mica més d'explicació. El primer és *donar gust*, una construcció acceptada en sentit literal («La canyella *dóna gust* a la crema»). En canvi, en sentit figurat l'hem de canviar per fer goig, donar bo o ésser un plaer. Vegem-ne tres exemples:

—*Dóna gust* de veure-la tan mudada [Fa goig].

—A l'estiu *dóna gust* de sortir [dóna bo].

—*Dóna gust* d'escoltar música tan ben interpretada [És un plaer].

La segona és *donar la volta a*, que té solucions diverses segons si té sentit literal (girar, tombar) o sentit figurat (presentar-ho o enfocar-ho d'una altra manera). Vegem-ho en aquests exemples:

—*Dóna la volta* al full i ho veuràs [Gira].

—No sé pas com *donar la volta* a la truita [tombar].

—Si veus que no li agrada l'oferta, *dóna-li la volta* [enfoca-la d'una altra manera].

I l'última és *donar positiu* (en una prova mèdica), que podem canviar per no passar o bé fer servir algunes altres solucions.

—L'atleta *ha donat positiu* en la prova antidopatge [no ha passat].

—*Ha donat positiu de cocaïna* en el control a la carretera [Li han trobat cocaïna].

Cada llengua té els seus recursos i se n'ha de servir si no vol que desapareguin. Per això, en una situació com la del català, cal estar al cas d'interferències com aquestes. Anar amb compte a evitar-les no és pas una actitud purista: és una mera qüestió de supervivència. ■

ALLÒ QUE SEGUR QUE NO FARÀ SÁNCHEZ

PERE MARTÍ

Pedro Sánchez i Pablo Iglesias. ACN

La retirada d'Iglesias deixa Sánchez sense excuses per a pactar amb Podemos i dóna ales als independentistes partidaris d'investir-lo de franc * Més per Mallorca i Compromís s'integren al grup d'Esquerra Confederal al Senat *** L'Advocacia de la Generalitat no veu conflicte d'interessos de Puig en el decret de l'IVF**

El 2 d'octubre de 2016 Pedro Sánchez va dimitir com a secretari general del PSOE després d'haver-se refusat a facilitar la investidura de Mariano Rajoy amb una abstenció. Un cop encapçalat per Susana Díaz, però sobretot avalat pels poders econòmics i mediàtics espanyols, el va fer saltar de la direcció del partit. El 29 d'octubre de 2016 Rajoy sortia investit gràcies a l'abstenció de 68 diputats del PSOE, que eren tots menys quinze, entre els quals hi havia bona part del PSC i el PSIB, a més de noms rellevants com ara Margarita Robles.

Els mateixos que no volien que el PSOE facilités la investidura de Rajoy l'any 2016, amb una votació contra natura, no volen que ara Sánchez governi amb

Podem, perquè en sortiria un govern massa a l'esquerra i més partidari de la plurinacionalitat que no estan disposats a acceptar. Els poders fàctics han posat línies vermelles a Pedro Sánchez i aquest no està disposat que li tallin el cap per segona vegada. Per tant, ha fet tant com ha pogut per humiliar Podemos i ha menystingut els independentistes durant tot l'esperpèntic procés de negociació de la investidura. No ha aconseguit l'abstenció del PP ni de Cs, l'opció preferida de l'establishment, però finalment ha aconseguit el cap de Pablo Iglesias, que podrà oferir amb safata a la CEOE. La decisió d'Iglesias deixa Sánchez sense excuses per a fer un govern de coalició, tot i que el dirigent del PSOE li ha advertit que serà ell el qui decidirà els ministres.

Iglesias s'ha immolat per la situació desesperada de Podemos, que, en plena caiguda electoral, té pànic d'unes noves eleccions

Sánchez ha fet tant com ha pogut per humiliar Podem i ha menystingut els independentistes durant tot l'esperpèntic procés de negociació de la investidura

Iglesias s'ha immolat per la situació desesperada de Podemos, que, en plena caiguda electoral, té pànic d'unes noves eleccions. Un pànic que també té l'independentisme, però per uns altres motius. L'independentisme no vol noves eleccions per la por que governi el tripartit PP, Cs i Vox. És aquesta por de l'extrema dreta la que va mobilitzar el vot cap a ERC i el PSC a les passades eleccions espanyoles, que va perjudicar les expectatives de Junts per Catalunya. Però ERC no vol jugar-se-la una segona vegada i veure's superada pel PSC a Catalunya i, per tant, encreua els dits perquè finalment hi hagi acord entre el PSOE i Podem. En el cas de Junts, un acord d'aquestes característiques faria més digerible una abstenció que defensen el PDECat i els presos polítics. Els dirigents de Junts per Catalunya estan majoritàriament en favor del no, però només l'ha defensat a pit descobert el president Quim Torra.

Sánchez no oferirà a l'independentisme res que justifiqui el suport a la investidura o que l'hi faciliti amb una abstenció perquè sap que el té de franc. No solament no oferirà res sinó que cal veure què farà durant la pròxima legislatura si governa. La teoria del mal menor s'imposa entre l'independentisme, que ho fia tot a un diàleg incert sense agenda i amb línies vermelles que exclouen l'autodeterminació. Perquè Sánchez no ha dit què ofereix a Catalunya, però sí que ha deixat molt clar què no farà: acceptar un referèndum d'autodeterminació i reconèixer el caràcter polític dels presos. I si la resposta a la sentència del Suprem se surt d'allò que ell considera acceptable, tornarà a aplicar el 155.

L'Advocacia de la Generalitat no veu conflicte d'interessos de Puig en el decret de l'IVF. L'Advocacia de la Generalitat considera que 'no procedia' que el president de la Generalitat, Ximo Puig, s'abstingués en la votació del decret que donava les garanties legals per a l'operació de l'IVF amb Grupo Zeta que afectava l'1,2% de les accions del president en

la capçalera Mediterráneo. L'informe, demanat pel Consell aquesta mateixa setmana arran de la polèmica que l'envolta, indica que, com que es tracta d'una norma de caràcter general que afecta totes les operacions de l'IVF i no sols la que es posa en qüestió, el president no tenia cap obligació d'abstenir-se en la votació. D'aquesta manera, els advocats de la Generalitat han coincidit amb el criteri defensat fins ara per Mónica Oltra davant la premsa. Avui ha tornat a insistir-hi en la mateixa conferència de premsa i ha recordat que el decret es va començar a gestar sis mesos abans l'IVF no rebés l'oferta de Prensa Ibérica per a comprar-li el deute de Grupo Zeta. Per la seva banda, el president ha assegurat avui que és l'IVF qui ha de comparèixer a les Corts, mitjançant el director, Manuel Illueca, que ho ha sol·licitat, perquè va ser qui va prendre la decisió. 'L'IVF pren autònomament les seves decisions, no el president' ha indicat Puig. Malgrat considerar que malgrat que és tot aclarit, 'si hi ha cap qüestió més a aclarir, s'aclarirà'.

Carlos Mazón, nou president de la Diputació d'Alacant. El popular Carlos Mazón ha estat elegit president de la Diputació Provincial d'Alacant, amb el suport decisiu de Ciutadans. Així es converteix en el cinquè president popular consecutiu, que governen la corporació provincial d'ençà del 1995. L'elecció de Mazón ha sigut en el ple de constitució de la institució, al qual han assistit 700 convidats, entre els quals el president de la Generalitat, Ximo Puig, i el número dos del PP a Espanya, Teodoro García Egea. Mazón ha rebut els vots favorables del PP i Ciutadans –un total de 16–, pels 14 del socialista Toni Francés, i el vot de Gerard Fullana, de Compromís, que s'ha votat a si mateix. El nou president de la institució provincial ha allargat la mà a l'oposició per trobar punts de trobada i consensos i al Consell per evitar les 'discrepàncies' en 'la ferma defensa dels interessos de la província'. Mazón és el cinquè polític del PP que presideix la Diputació de manera consecutiva, després de Julio de España

Columnes guerrilleres del FSLN. ARXIU

(1995-2003), José Joaquín Ripoll (2003-2011), Luisa Pastor (2011-2015) i César Sánchez (2015-2019).

Més per Mallorca i Compromís s'integren al grup d'Esquerra Confederal al Senat. El senador Vicenç Vidal, de Més per Mallorca, i el senador Carles Mulet, de Compromís, s'integraran al Senat espanyol en el Grup d'Esquerra Confederal, un grup propi format al costat d'En Comú Podem, Endavant Andalusia, i Més Madrid, a més d'En Marea, perquè espera per a demà la incorporació del seu senador designat recentment. Més per Mallorca ha descartat d'aquesta manera entrar al grup d'Esquerra Republicana al Senat, amb qui sí que va ajuntar-se per a les eleccions autonòmiques. El portaveu de Compromís, Carles Mulet ha explicat que pretenen aglutinar a forces progressistes d'implantació autonòmica. Amb la creació d'aquest grup també han evitat haver de compartir espai, temps i recursos en el Grup Mixt amb grups de dreta. El càrrec de portaveu del grup serà rotatori entre tots els membres, i el primer a assumir-la serà Mulet a l'agost. Ha destacat que 'la creació d'un grup propi

per a totes les esquerres territorials serà sens dubte un punt d'inflexió per a fer visible la mateixa pluralitat de l'Estat i de l'esquerra'.

Espot vol tancar el pacte d'estat sobre Europa al setembre. El cap de govern impulsarà les setmanes vinents les converses amb els grups parlamentaris de l'oposició per tancar un pacte d'estat per a l'acord d'associació amb la Unió Europea, que li agradaria de poder signar al setembre amb el màxim consens. Xavier Espot assegura que s'atendran les demandes del PS i Terceravia. L'executiu vol reprendre les negociacions amb Europa a l'octubre amb el màxim consens polític intern i per això Espot es posarà en contacte abans de final de mes amb els dirigents de PS i Terceravia. La intenció és estructurar un document que espera que les forces parlamentàries signin al setembre. El cap de Govern, Xavier Espot, assegura que la intenció és incorporar les demandes que faci l'oposició. El pacte d'estat és un dels objectius immediats en el calendari de treball sobre l'acord d'associació, que a l'estiu no s'atura del

tot. Es mantindran intercanvis tècnics entre experts sectorials amb els serveis de la Comissió Europea. Amb la represa de les negociacions prevista per a la setmana del 7 d'octubre, també es posarà damunt la taula el calendari de converses de l'any vinent.

LA XIFRA

Un de cada quatre consistoris de les Illes és governat per una dona. Menorca se situa capdavantera amb cinc dels vuit municipis regits per una batllessa. Eivissa ara mateix només té una batllessa enfront de quatre batles. I Mallorca té, per cinquanta-tres municipis, deu batllesses. Quatre, de fet, revaliden el mandat. És el cas d'Algaida, Andratx, Esporles i Porreres.

TAL DIA COM AVUI

El 19 de juliol de 1979 les columnes guerrilleres del FSLN entraven a Managua, capital de Nicaragua, rebudes per milers de persones eufòriques. Després d'un mes d'ofensiva i de vaga general que havia paralitzat el país, queia el dictador Somoza i triomfava la Revolució Sandinista. ■

ANTONIO BAÑOS

‘L’ANC s’ha de repensar’

Entrevista al periodista

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

Antonio Baños (1967) és periodista de carrera, però porta la política a les venes. Ha estat diputat al parlament per la CUP, membre del secretariat de l'Assemblea Nacional Catalana i ha fet campanya pel Front Republicà a les darreres eleccions espanyoles. En aquesta entrevista, Baños ens parla del delicat moment polític actual: de la investidura de Pedro Sánchez a l'ANC, passant per la sentència.

—**Investiríeu Pedro Sánchez?**

—No, mai. Pedro Sánchez no forma part dels adversaris, sinó dels enemics del projecte republicà català.

—**PP, Ciutadans i Vox encara són pitjors.**

—És veritat. Els uns són ultradreta i els altres són socialdemòcrates. Però això és com ho veuen els espanyols. Perquè per a algú que vulgui marxar del Regne d'Espanya, la seva praxi és indistingible.

Sánchez ho ha dit unes quantes vegades: el PSOE és un partit d'estat. Són un partit que conforma l'arquitectura de l'estat espanyol. Si el teu projecte polític és sortir d'aquest estat, el tens com a enemic. El PSOE és immensament gran, implicat amb poders de l'estat i un dels fundadors del règim. Sí que és veritat que podem dir que les polítiques de Sánchez són lleument més progressistes. Com aquella bonica llei del lloguer en què no posen topall al preu. O les boniques vendes d'ar-

Pedro Sánchez no forma part dels adversaris, sinó dels enemics del projecte republicà català

Cal desobediència civil, això es diu molt, però també institucional, que això no es diu tant

mes a tiranies. O no revertir la reforma laboral. Moltes coses on es veu el límit de l'esquerra. Progressistes, fins a un límit. Però des del punt de vits republicà o independentista, no. A més, una de les forces que tenim és blocar a Madrid. No fer-ho és no anotar-se un punt.

—**Què hi guanyes, blocant?**

—Doncs ensenyar que hi ha un problema català, i que ves per on, aquest problema pot impedir el funcionament normal de l'estat espanyol. I ho dic amb tot el dolor del món: hi ha un problema català, i no hi ha un problema 15-M. I m'agradaria, però Podem ha acceptat tot allò que li ofereixen. Si l'independentisme fa igual... Hem de blocar el govern perquè Espanya no funcioni normalment fins que no s'assegui a negociar. En la línia de la carta del president Torra. Si no s'asseuen a parlar, pressió.

—**Model Diada. Voleu samarretes i Dia-da festiva, o taller fronteres?**

—He llegit l'article de Xavier Diez, sí. I em consta que ha estat valorat a l'ANC. Hi ha una sèrie de llocs recurrents de l'independentisme: tallar la frontera, el port, l'aeroport. I s'han mirat i provat, però com en qualsevol lluita, cal una direcció. I si la direcció no existeix, o està trencada, o no té clara l'acció... Això és com les campanyes militars: ha de tenir diners, rereguarda, advocats, per tenir una maquinària de resposta preparada per quan arribi la repressió. No sé si pot tenir èxit demanar accions molt compromeses si no hi ha unanimitat. Certa unanimitat. Diada festiva? Espero que no ho sigui. L'ANC també té aquest model, que és molt poderós, però que també encotilla. Si l'abandones, potser deixes de tenir molta gent, i si el mantens, la gent se'n pot cansar. Però no crec que l'Onze de Setembre sigui la qüestió important. A mi em preocupa la unitat estratègica i certa visió política dels ritmes.

—**Què caldria, ara mateix?**

—Bona fe. Això cal. Bona fe entre els interlocutors independentistes. Si s'asseuen a parlar, que sigui amb un esperit de

lleialtat. I crec que en falta. I ja ho entenc: fa deu anys que les inèrcies partidistes emmetzinen, els presos pesen molt, hi ha gent cremada que se n'ha anat, etc. Hi ha molts motius. Però demanaria una taula d'unitat estratègica presidida per la bona fe. Perquè tots volen exactament el mateix.

—**Quina hauria de ser la reacció a la sentència?**

—Per mi, hauria d'haver-hi desobediència en un grau màxim. Màxim vol dir acordat entre la gent, les institucions i els partits. Cal desobediència civil, això es diu molt, però també institucional, que això no es diu tant. Si la gent desobeeix i les institucions acaten, es posa la gent en un problema. Si només surt la gent, a Espanya li fa poca cosa. Ja hi compten, amb protestes per la sentència. Una altra cosa és que una institució desobeeixi una sentència judicial. Això m'agradaria a mi. I entenc que a hores d'ara és *wishful thinking*.

—**Avançament electoral de les catalanes. En sou partidari?**

—Si és per a tenir un govern com el d'ara, no cal. Tenim un govern d'independentistes i, com a mínim, no el tenen els altres. Molt bé. Si és per a tenir una altra cosa, pensem-hi. Per a tenir el mateix... Si el moviment fos fort, hi hauria algú amb un calendari a la mà, mirant a Madrid i mirant aquí, a veure quan seria convenient de fer l'avançament. I això no passa.

—**Diputació de Barcelona, és un cas greu?**

—El trobo tremendament lleig. I els grecs deien que la cosa lletja és dolenta. No sé què ha passat, i us diria que ni m'interessa. Hi perden tots, tret del PSC. És el que deia de la bona fe. Si s'haguessin assegut i pactat on obrien la porta a uns altres pactes i on no, doncs cap problema. Podrien haver-hi acords raríssims i tothom els hauria entès.

—**Preocupa més la poca forma de l'ANC i Òmnium que no la dels partits?**

Els partits encara se senten pressionats per la gent

ALBERT SALAMÉ

—Hi ha una cosa molt bona: els partits encara se senten pressionats per la gent. A uns altres llocs això no passa. 'Amb Rivera, no!' Aquí encara noten l'alè al clatell de la gent. I crec que és la cosa més sana en democràcia: que el votant et posi límits. Sobre Òmnium, no us ho sabria dir. Baixa forma de l'ANC? Penseu que són entitats voluntàries, i la gent té expectatives que es frustren, es compleixen, es renoven. L'ANC es va fundar el 2012. Té set anys. L'ANC s'ha de renovar i agafar xapa i pintura nova. S'ha de fer una reflexió sobre aquella ANC que va néixer per defensar una idea, perquè ara ha de defensar una idea i unes persones. No solament una idea. Tot allò que abans era pedagogia ara és una altra lluita. S'ha de redissenyar l'eina, sí. L'ANC s'ha de repensar, sí. I redimensionar. Tots els membres ho saben, i hi treballen.

—El Front Republicà es presentaria a les espanyoles?

—Opinió personal: a mi el Front Republicà em va agradar molt. Molt. 113.008

vots, una campanya que va costar només 30.000 euros, amb tots els actes desbordats i amb gent que no venia a votar-nos, sinó a escoltar-nos. Hi havia la idea viva d'escoltar i ja veurem. Hi havia aquella màgia. I amb tres coses: Primer d'Octubre, desobediència com a mètode i unitat com a objectiu per aconseguir la República. M'agradaria que aquesta idea, es digui Front Republicà o com es digui, es mantingui viva. I jo sóc partidari que es mantingui viva. En forma de partit, de moviment o el que sigui. Es va descobrir un pou de significat i reflexió. I no sóc militant de res, que quedi clar. Però sí, em va agradar molt.

—A l'exili o a la presó, hi heu anat?

—A l'exili, no. A la presó, sí. Vaig veure'ls tots. Turull, Junqueras, Romeva, i després durant el judici. I allà em va caure el cor a terra, en veure l'estat físic a què estan sotmesos. Era horrorós. Castigar-los, això fan. Dins la causa general, l'estat espanyol vol fer escarment. A Waterloo vull anar-hi quan tingui temps... I més calés.

IGNASI RIBAS

‘És infestat de planetes, molt serà que en un altre no hi hagi vida’

Entrevista a l'astrofísic sobre l'evolució de l'exploració espacial d'ençà de l'arribada de l'Apollo 11 a la Lluna, avui fa cinquanta anys

ALBERT SAAMÉ

JOSEP CASULLERAS NUALART

Quan Neil Armstrong va posar el primer peu d'un ésser humà a la Lluna, avui fa cinquanta anys, es va crear una onada que en certa manera avui encara dura. Perquè fou un pas important, d'un punt de vista científic, però sobretot fou un fenomen social, i va generar una capacitat de fascinació i d'anhel de coneixement que ha perdurat. Així ho veu l'astrofísic Ignasi Ribas, director de l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya, un dels més prestigiosos de tot món en la cerca i l'estudi d'exoplanetes habitables. En aquesta entrevista parlem de la manera com ha evolucionat l'exploració espacial i de quins són els horitzons que la humanitat té davant per a saber més del cosmos i que hauria de ser capaç de perseguir 'si no es vol trair'.

—Per què va ser tan important d'arribar a la Lluna?

—Va ser una fita social per al món occidental. Científicament va ser tan important? No tant. Allò que vam aprendre de la Lluna és molt important, i les dades i les roques que en van portar també. I sobretot pels EUA va ser un motiu d'orgull nacional, d'assolir un objectiu molt difícil. Però per la humanitat també va tenir un valor molt gran, perquè tots ens podem projectar en aquell astronauta que va posar-hi el peu, per la fascinació, l'impacte, l'interès. I en aquest sentit fou una gran fita.

—La motivació fou política.

—Geoestràgica. I val a dir que per això la NASA va gaudir d'un gran impuls, d'un enorme pressupost que no ha tornat a tenir mai més. Amb relació al dels Estats Units, el pressupost de la NASA era d'un 4,5%, deu vegades més gran que no ara. Va permetre d'aconseguir un prestigi del qual ha viscut. I la ciència també n'ha viscut.

—L'última missió tripulada a la Lluna fou el 1972. Per què no s'hi ha tornat?

—La Lluna l'han trepitjada dotze per-

Per la humanitat va tenir un valor molt gran, perquè tots ens podem projectar en aquell astronauta que va posar-hi el peu

La NASA és molt conservadora a l'hora de posar en perill la vida dels astronautes

sones, que tenien una missió específica que era d'instal·lar equipament a la superfície i avui encara fem servir uns retroreflectors que, de la Terra, permeten d'enviar-hi un làser per a poder fer mesures molt precises. També hi van instal·lar instruments de telecomunicacions i en van recollir mostres. 380 quilos de pedres lunars. Això ja ho tenim. Què més s'hi pot fer? La cartografia es fa amb sondes robòtiques. Enviar-hi un ésser humà és molt costós, i més encara per a la seguretat. És molt més barat d'explorar la Lluna amb robots. Ja es va perdre l'interès d'anar-hi.

—I ara té interès tornar-hi?

—Té interès per al pròxim pas, que és intentar instal·lar-hi una base permanent, i com a pas previ per a anar a Mart. Hi ha unes quantes iniciatives. Ara la situació és diferent dels anys seixanta. Hi ha l'Estació Espacial Internacional, on molts dels estats del món s'han ajuntat, i la situació geoestratègica ha canviat completament. Ara el pressupost de la NASA és molt menor i apareixen la Xina, l'Índia, i el Japó. Els xinesos poden tenir interès a posar un astronauta a la Lluna, i és una cosa que pot passar.

—Per què pot interessar a la Xina?

—Per prestigi nacional. I perquè la Xina s'ha anat imposant desafiaments difícils, com ara les naus Chang'e, que aterren a la cara oculta de la Lluna, cosa que no havia aconseguit mai ningú. Pot ser que s'imposin de dur astronautes a la Lluna a fer-hi de pressa una base habitada i fer després el salt a Mart. I ara mateix la potència econòmica que tenen no és comparable amb la de cap altre estat, i per ells pot ser un objectiu geoestratègic important. La Xina és més opaca sobre els seus plans que no els EUA, però sí que han dit que volen posar un astronauta a la Lluna.

—Quin propòsit tindria instal·lar una base permanent a la Lluna?

—La Lluna, per a fer astronomia, és un lloc interessant. No té atmosfera, té una cara oculta que no és tapada per la nostra

Terra i on pots posar una antena lliure de l'emissió de soroll que genera la Terra; la seva nit dura catorze dies, és a dir, que tens uns períodes de foscor molt llargs... Però també pot ser un pas intermediari per a fer un pas més endavant. I quin és el pas final? Evidentment, podem pensar que el viatge interestel·lar, que ara per ara és inconcebible. Però, si més no, podem fer viatges interns en el nostre sistema solar, i el pròxim pas ha de ser Mart, que és perfectament a l'abast, no pas demà o demà-passat, però sí d'ací a unes quantes dècades si hi ha prou recursos.

—A part dels diners, quines són les limitacions per a fer ara un viatge tripulat a Mart?

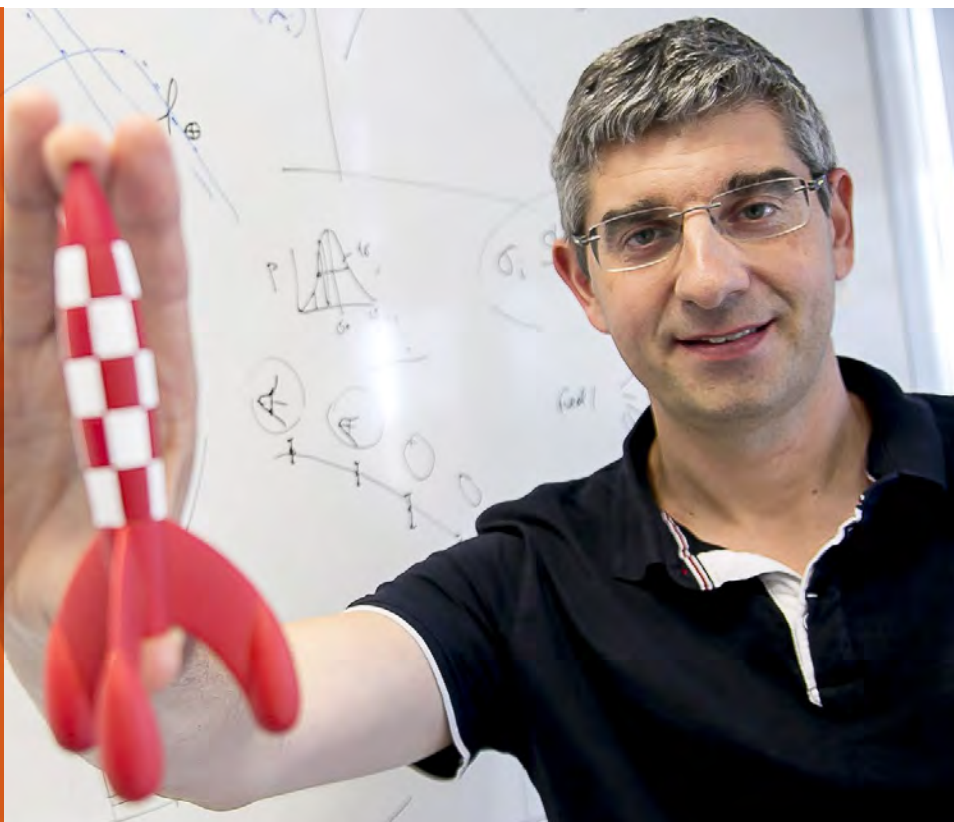
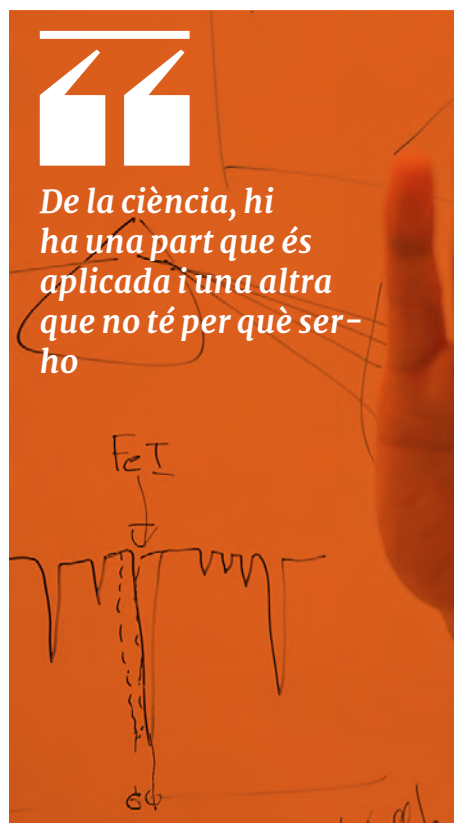
—Es podria fer força aviat, però depèn dels riscos que es vulguin assumir i de quantes garanties hi hagi que els astronautes tornin sans i estalvis a casa. Aquesta és la part que limita. Si ara una agència s'ho proposa, estic segur que en pocs anys són capaços de fer una nau que vagi a Mart i en torni. Però quina taxa d'èxit tindrà? Un 1%, un 1 per mil, un 50%? Què estem disposats a assumir? Amb la NASA hem vist que cada accident mortal ha significat un endarreriment brutal. La NASA és molt conservadora a l'hora de posar en perill la vida dels astronautes.

—Qui penseu que assumirà més risc?

—És possible que la Xina, si desenvolupa tecnologia per a posar astronautes a la Lluna, no trigui gaire a fer el pas de dur-ne a Mart. El viatge és més llarg i amb més risc, però tecnològicament no hi ha cap diferència crucial. Ara, viure a la superfície de Mart, fer-hi una base, ja és tota una altra cosa. En som molt lluny.

—Fa cinquanta anys s'assumia molt més risc?

—És cert que aquells astronautes estaven disposats a perdre la vida, i que la NASA estava disposada a tenir baixes. Avui és molt diferent. El públic és molt més crític i, si passés res, de seguida

ALBERT SAAMÉ

es qüestionaria tot: quin sentit té que la gent hi perdi la vida, quin sentit té invertir-hi tants diners.

—L'opinió pública també sembla més crítica sobre el sentit d'invertir tants diners en l'exploració espacial.

—Els qui hi treballem ens trobem constantment amb la necessitat de justificar-nos, quan en alguns altres àmbits s'inverteixen molts més diners. N'hi ha un munt d'exemples. El pressupost anual de la Lliga espanyola de futbol és de 3.000 milions d'euros o 4.000, que és molt més que la inversió d'Espanya en l'espai, que no arriba a cent milions d'euros. El pressupost d'uns Jocs Olímpics són uns 15.000 milions d'euros, i el pressupost sencer de l'Agència Espacial Europea és d'uns mil milions d'euros anuals, aportats per quinze estats diferents. Que la humanitat decideixi que destina un petit percentatge dels diners en la investigació espacial, a anar fent petits passos, és necessari. Si no, ens

traïríem. Tanta pobresa que hi ha a la Terra i mirem allà dalt, diuen. Ho hem de poder fer tot.

—Per què dieu que seria traïr-nos?

—Perquè som curiosos, i la curiositat ens ha portat on som. I podem discutir si aquí on som és millor o pitjor, si som més feliços o menys, però no podem discutir que hi ha hagut un progrés, que ha estat social, tecnològic i científic. I al llarg de la història de la humanitat el progrés científic ha portat un progrés tecnològic, que ha arrossegat un progrés social. I tot això és causat per una qualitat inherent a l'ésser humà que és cercar respostes a preguntes que ens fem, sobre coses que aparentment no tenen una utilitat pràctica. Quina utilitat pràctica té explorar l'espai? Sí, poden dir que ha permès de desenvolupar internet o uns teixits determinats o que a la cuina fem servir estris que són heretats de la cursa espacial... Sí, és cert, però jo em rebel·lo que aquesta en sigui la motivació.

—Per què?

—Sí que és cert que és així, i que està bé que hi hagi aquesta transferència instrumental. Però la motivació és donar resposta a les nostres preguntes, satisfer la nostra curiositat, i en aquest camí passaran tot de coses, com ara les millors tecnològiques, socials, etc. És molt més profund. Em molesta que se simplifiqui, que es digui que només paguen la pena les coses que tenen una utilitat pràctica. No ha de ser aquest l'únic objectiu, jo tinc ganes de saber coses. Qüestionem la música, qüestionem el cinema? De la ciència, hi ha una part que és aplicada i una altra que no té per què ser-ho. L'espai, en part, és això. Anar allà fora, explorar, portar astronautes més enllà, és donar resposta a aquestes preguntes.

—Les prioritats en la investigació espacial no les marca la rendibilitat econòmica?

—No necessàriament. Hi ha una part que és l'ús de l'espai, i una altra que

és l'espai com a subjecte d'estudi. I en aquest cas l'ús pràctic és irrellevant, i hem aconseguit que els estats ho financin sense demanar-ne un retorn concret. Una altra cosa és fer servir l'espai com a plataforma, i aquí hi ha un camp per a córrer molt gran, que comença pel telèfon que fas servir ara mateix.

—Pel telèfon?

—Sí, ara mateix el mòbil rep dades d'un satèl·lit que li diu on és, i d'aquí a un quant temps, a més, tindràs la internet de les coses, que permetrà que amb el telèfon puguis saber si la rentadora ja ha acabat la bugada, o voldràs parlar amb el teu col·lega que és a l'altra punta del món i la teva conversa serà encriptada gràcies a un satèl·lit, o quan beguis un vi d'una gran qualitat et dirà que s'ha fet amb agricultura de precisió gràcies a una teledetecció feta a l'espai i haver pogut regar la vinya en el moment que convenia i amb la quantitat d'aigua precisa. És la utilitat industrial de l'espai, i això ja va sol. La part que s'ha de cuidar és la que ens porta a l'espai com a subjecte d'estudi.

—Vós us heu especialitzat a detectar exoplanetes. Com va la cerca?

—El meu objectiu a llarg termini és ser capaç de trobar un planeta habitat, i saber que és habitat. No per persones o éssers complexos, sinó que tingui una biosfera. Per això calen molts passos. Primer has de cercar planetes pròxims que puguis caracteritzar, com ara el de l'estrella de Barnard, el de l'estrella de Teagarden que hem trobat ara, o Pròxima b... Així anem fent un cens de què tenim a prop, i ho anirem fent en missions en el futur.

—Quants exoplanetes candidats a tenir vida hi ha?

—Dels 4.000 exoplanetes que coneixem ara com ara, n'hi ha dinou que comptem que són potencialment habitables. Vol dir que són planetes rocosos dins la zona habitable respecte de la seva estrella, és a dir, que podrien tenir la temperatura correcta. El graó següent

ALBERT SAAMÉ

és trobar planetes habitables, o sigui, que tenen aigua líquida, i ara no tenim ni idea de quants d'aquests en tenen. I després hi ha el graó dels planetes habitats. Ara som en els 19 potencialment habitables, i d'aquests n'hi ha cinc que els hem trobat científics catalans: Pròxima b, Teagarden B i C, GJ 667 Cc, i el de l'estrella de Barnard.

—Quant temps trigareu a veure si algun és habitable?

—Si hi ha un planeta molt pròxim, de cinc o deu anys llum, que tingui un trànsit, seria factible de determinar-ho amb telescopis. Si no existeix això, haurém d'esperar a una generació següent d'instruments que ens hauran de permetre de captar imatges directes, és a dir, de separar la llum de l'estrella del planeta i veure què hi ha a l'atmosfera.

—Costa d'assimilar en el món de la immediatesa que aquestes respostes puguin trigar tants i tants anys.

—No és que les coses avancin lentament, sinó que els humans estem centrats en períodes de temps molt curts, i qualsevol cosa que depassi uns certs períodes de temps deixa de ser interessant. Del punt de vista d'un ésser humà pot no tenir gaire sentit, però del punt de vista de la humanitat pot tenir tot el sentit. Un ésser humà dura vuitanta anys. I la humanitat? Un milió, cent, cinc, mil anys? Que jo ara enviï un missatge a Teagarden B i al cap de vint-i-cinc anys m'arribi la resposta, quina gràcia té? A escala de la humanitat en pot tenir. I en aquestes cerques s'ha de fer l'esforç de canviar de xip. La comunicació interestel·lar no es produirà mai d'individu a individu, sinó de la humanitat a una altra civilització. No hi haurà una conversa sincronitzada. Tu diràs 'hola' i al cap de cinquanta anys et respondran 'com va'. I al cap de deu generacions potser hi haurà una comunicació activa. Deu generacions no és res en l'escala de temps de l'univers.

—Veieu plausible de tenir la resposta a la pregunta de si hi ha vida en algun altre lloc en un espai curt de temps?

—Sí.

—En poques dècades?

—Sí. Intento ser cautelós perquè amb un mínim de desenvolupament tecnològic podem aplicar aquestes tècniques que ens calen. I aleshores haurem de ser capaços de donar una resposta de sí o no. Això ja es veurà. Però en una escala de temps a mitjà termini serà posar a test aquesta hipòtesi: a tots els llocs on hi ha unes condicions mínimes perquè la vida hi aparegui, la vida efectivament hi apareix. Aquestes són les respostes que podem començar a donar d'aquí a vint o trenta anys.

—I una altra cosa és la vida intel·ligent.

—Sí, i com hi podem entrar en contacte. Escoltar i comunicar-s'hi activament ja no té a veure amb aquests passos petits, sinó que es tracta de veure si trobem senyals d'alguna cosa que clarament no sigui natural. Fins ara no n'hem tingut cap resultat.

—Dins el nostre sistema solar és possible de trobar-hi vida?

—És molt difícil. Hi ha les llunes gelades de Júpiter i de Saturn, com Encèlad, Ganimedes... Potser hi ha vida sota la superfície. Però crec que d'aquí a vint anys serà més fàcil de trobar vida en exoplanetes que no pas en una lluna com Europa, perquè implicaria d'enviar-hi una missió i fer un forat en el glaç de trenta quilòmetres de fondària i mirar què hi ha sota.

—I a Mart?

—Hi ha missions previstes que miraran la superfície de Mart i el subsol, mirant si hi ha restes de vida fòssil, molècules orgàniques fossilitzades i no oxidades.

—Per veure si a Mart hi va haver vida en el passat?

—Sí. Per ajudar a respondre la pregunta de si sorgeix la vida en tots els llocs on hi ha o hi ha hagut les condicions adequades, i tenim molts indicis que a Mart les hi va haver fa 3.800 milions d'anys. Ara estaria bé de saber-ho, i tindriem l'estadística de dos: la Terra

i Mart. Si en el cas de Mart és que sí que n'hi va haver, de vida, Déu n'hi do: dos de dos.

—Imaginem que a Pròxima b, a quatre anys llum, hi ha gent com nosaltres observant una estrella que és el nostre Sol. Què detectarien?

—Amb la nostra tecnologia no detectarien cap planeta en zona habitable, i tanmateix nosaltres som aquí. Veurien Júpiter, i tindrien clar que no és en la zona habitable, i res més. Només una mica de senyal de Saturn.

—Malgrat la limitació tecnològica que tenim, ja parlem de dinou planetes candidats.

—Sí, perquè hem fet una mica de trampa, i hem anat a observar estrelles molt fredes, on els planetes són molt més pròxims i més grans en relació a la seva estrella. Pròxima i Teagarden són deu vegades més petites que el Sol, i això fa que el senyal s'amplifiqui deu vegades. Per tant, podem mirar planetes petits habitables.

—M'imagino tot allò que hi ha darrere allò que no podem observar...

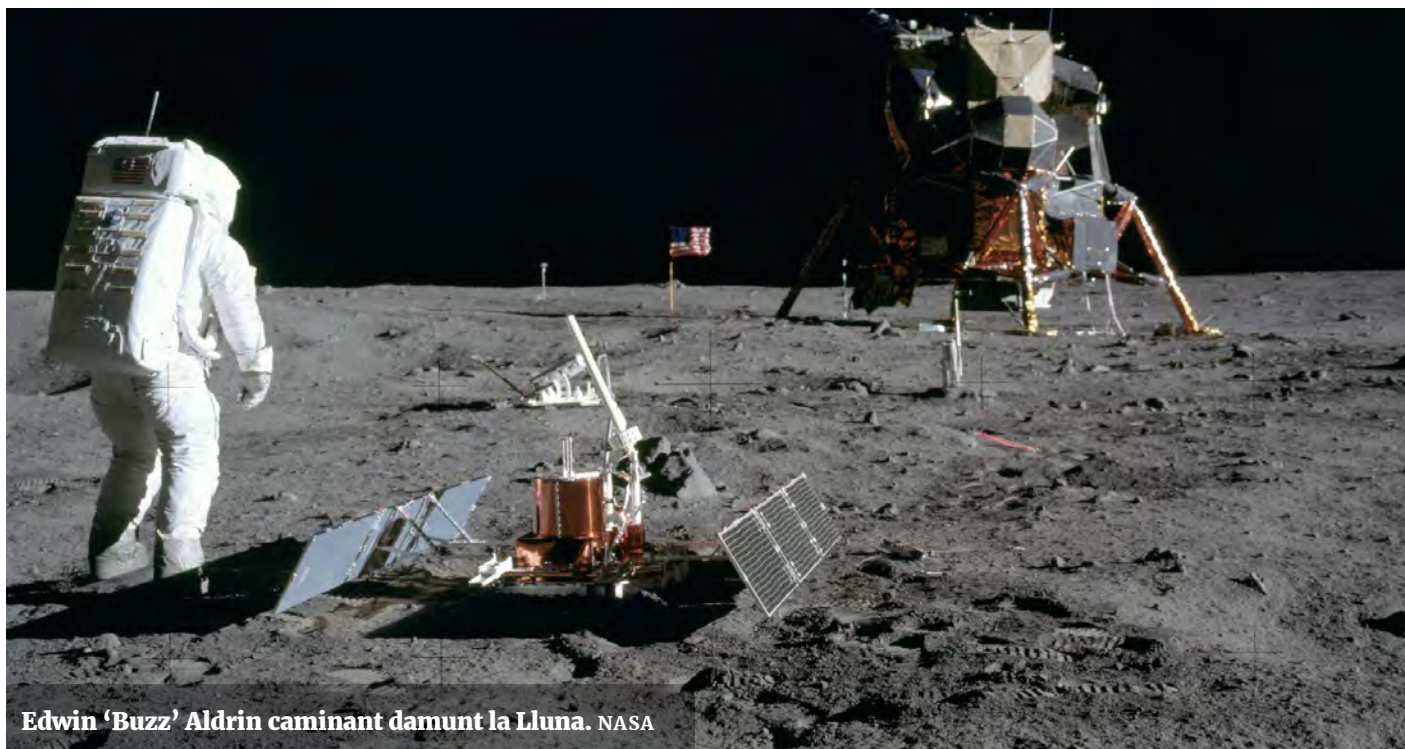
—A partir de la missió Kepler, que va estar en funcionament fins al 2018, s'ha fet una estimació estadística de quants planetes hi pot haver en zona habitable a la nostra galàxia. I surt que entre un 15% i un 50% de les estrelles de la galàxia tenen planetes com el nostre en zona habitable. La galàxia té uns 200.000 milions d'estrelles. Entre 20.000 milions i 100.000 milions d'estrelles tenen planetes com el nostre. Això només a la nostra galàxia. És infestat de planetes i de veïns. Molt serà que en un altre no hi hagi vida. Però... i si la probabilitat és d'una entre un trilió? Doncs estarem sols com un mussol.

—L'Apollo 11 va ajudar a alimentar la il·lusió de voler saber-ne més de tot això.

—Sí, va ampliar horitzons perquè es va prestigiar l'exploració espacial. Fou una onada que ens ha acompanyat fins ara, però aquell nivell de suport social no l'ha tornat a tenir. ■

ALBERT SAAMÉ

Edwin 'Buzz' Aldrin caminant damunt la Lluna. NASA

La cursa espacial: la pugna directa entre l'URSS i els EUA en plena Guerra Freda

L'Aravot La rivalitat entre les dues grans potències mundials va originar una dècada plena de fites aerospacials

SEDA HAKOBYAN I ALEXANDRE SOLANO

La cursa espacial i l'arribada de l'home a la Lluna serien impossible d'entendre sense el context polític de la segona meitat del segle XX, en el marc de la Guerra Freda entre l'URSS i els EUA.

La conquesta de l'espai va ser el camp on les dues potències van combatre de manera directa. Les grans fites astronàutiques eren celebrades pels governs i la població com a mostres de superioritat de cada model social i polític

en contraposició al de l'altre bloc.

El 4 d'octubre de 1957 el satèl·lit soviètic Spútnik 1 va girar al voltant de la Terra a nou-cents quilòmetres d'alçada. La victòria tecnològica va sacsejar els EUA, perquè una gran majoria de la població donava per fet que eren superiors en tots els àmbits.

Llavors començaria una dècada trepidant, en què la cursa espacial es convertiria en una part important de la rivalitat cultural i tecnològica entre els dos països, on perdre podia significar un cop tant al prestigi com al poder militar.

L'Spútnik 1 era el primer satèl·lit artificial de la història, llançat en el marc de l'Any Geofísic Internacional

L'URSS: un pas per davant

L'Spútnik 1 era el primer satèl·lit artificial de la història, llançat en el marc de l'Any Geofísic Internacional, una fita tecnològica que donava moral i esperances a un país que havia estat devastat per la Segona Guerra Mundial. En canvi, era tot un cop per als Estats Units.

La següent fita arribaria només dos mesos més tard, amb l'Spútnik 2, que duia el primer ésser viu a l'espai, la gossa Laika. Els EUA trigarien encara dos mesos més, amb l'Explorer I (31 de gener de 1958), tot després d'un primer

fracàs que va causar temor respecte de la capacitat d'armament soviètica per a recórrer distàncies intercontinentals en comparació a la seva.

Els primers viatges van permetre avenços científics importants (com ara determinar la densitat de l'atmosfera superior o descobrir el cinturó de radiació de Van Allen), però poc després els satèl·lits ja podien espiar països estrangers, amb càmeres fotogràfiques i senyals de radar, mentre les fites espacials servien de propaganda política.

El 29 de juliol de 1958 es va signar la creació de la NASA (la National Aeronautics and Space Administration) amb l'objectiu de competir directament amb els soviètics i demostrar que la tecnologia dels EUA no era pas inferior.

El 1960, l'URSS els va tornar a avançar quan les gosses Belka i Strelka van orbitar la Terra i van tornar amb èxit. Més endavant es va assolir una de les grans fites, una victòria soviètica amb tots els ets i els uts, quan el pilot militar Iuri Gagarin va orbitar al voltant de la Terra el 12 d'abril de 1961. El Kremlin tenia un avantatge ben clar en la cursa espacial.

Els EUA farien un vol suborbital un mes després i no seria fins al 20 de febrer de 1962 que John Glenn igualaria la gesta de Gagarin. En aquest temps, els soviètics ja havien fet quaranta-vuit vols espacials tripulats i, entre més, van aconseguir crear el primer passeig espacial i enviar per primera vegada una dona fora de la Terra, Valentina Tereshkova. Això li va permetre

de fer propaganda que, sota el comunisme, les dones eren tractades igual que els homes.

Una qüestió d'estat

En un moment en el qual els EUA anaven clarament per darrere de l'URSS, el president John Fitzgerald Kennedy, en un discurs a la Universitat Rice de Houston, el 25 de maig de 1961, va posar com a gran objectiu nacional que l'home arribés a la Lluna i en tornés abans no s'acabés la dècada.

Aquell moment el pressupost espacial va augmentar d'un 89%. Va començar un projecte encapçalat per Werner von Braun, el principal dissenyador espacial de l'Alemanya nazi, que va cooperar amb la força aèria americana en canvi de l'exempció de ser jutjat per crims que incloïen

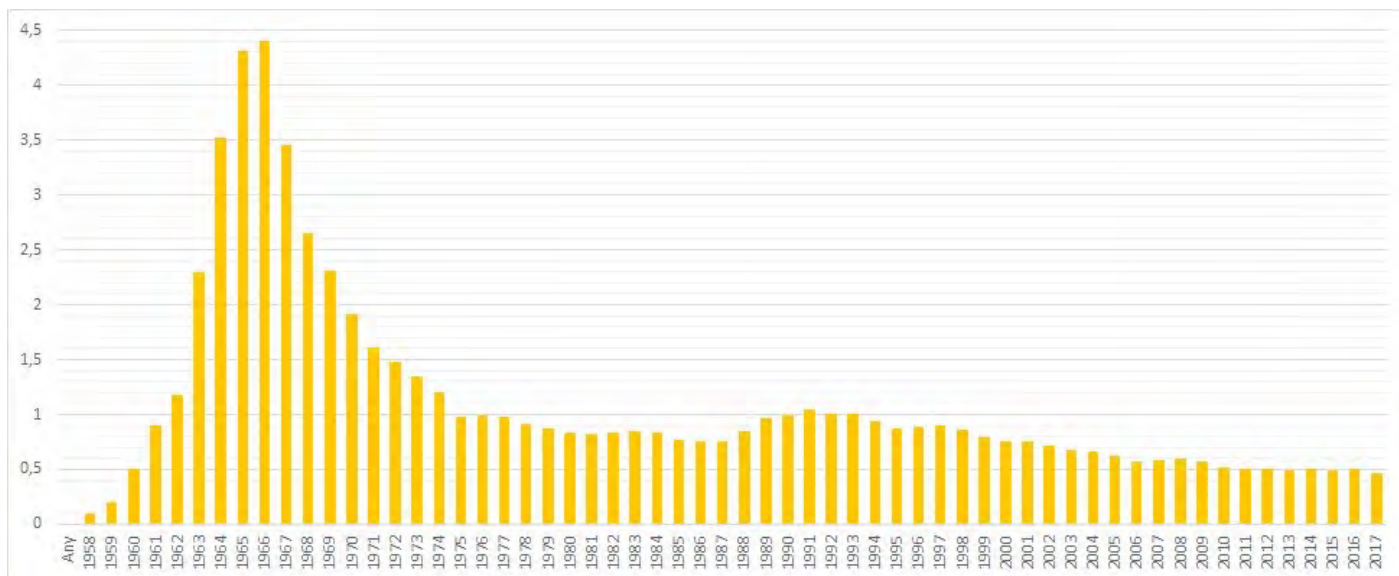
les morts causades pels seus projectes i haver fet servir mà d'obra esclava.

Els esdeveniments en els EUA feien cada vegada més necessari un triomf sobre l'URSS: era una dècada turbulenta marcada, entre més, pel desastre de la Invasió de la Badia de Cochinos, l'assassinat de Kennedy, Malcom X i Martin Luther King, les protestes per la guerra del Vietnam i el sorgiment del moviment contracultural.

A mesura que guanyava importància la cursa espacial, l'opinió pública va anar virant, i una majoria de la població donava suport al projecte Apollo a mitjan dècada, malgrat el cost tan elevat. El 1967, unes 400.000 persones treballaven per algun aspecte del programa, fos per la NASA o una empresa subcontractada.

Rebuda de l'astronauta soviètic Iuri Gagarin el 1961 a Budapest (Hongria). ARXIU

Percentatge del pressupost dels EUA dedicat anualment a la cursa espacial. vw

La inversió espacial va arribar a gairebé el 5% de tot el pressupost del govern dels Estats Units (actualment és del 0,47%). En total, en la cursa espacial fins a l'arribada de l'home a la Lluna, els EUA s'hi van gastar prop de 35.000 milions de dòlars; en canvi, el de l'URSS es calcula que era molt inferior, entre 4.800 i 10.100 milions.

L'URSS toca la Lluna, però els EUA la trepitgen

El 1959, una dècada abans de l'arribada de Neil Armstrong, la nau soviètica Luna 2 ja hi havia impactat. La següent, la Luna 3, en el segon aniversari de l'Spútnik 1, va orbitar l'altre costat, el fosc, i en va mostrar les primeres imatges, perquè abans no l'havia vist mai ningú.

Finalment la Luna 9, el 1966, hi va allunyar de manera suau i durant tres dies en va mostrar imatges de la

El 20 de juliol el mòdul va allunyar en el Mar de la Tranquil·litat i sis hores i mitja més tard Neil Armstrong en trepitjava la superfície: 'És un petit pas per a un home, un gran salt per a la humanitat.'

superfície. Així i tot, el programa es va truncar el 1966 arran de la inesperada mort, a cinquanta-nou anys, de l'enginyer Serhí Koroliov, el gran responsable del programa espacial soviètic, que en va endarrerir el ritme d'expansió. A la situació, s'hi afegiria la de Gagarin el 1968, un símbol de l'aero-nàutica soviètica.

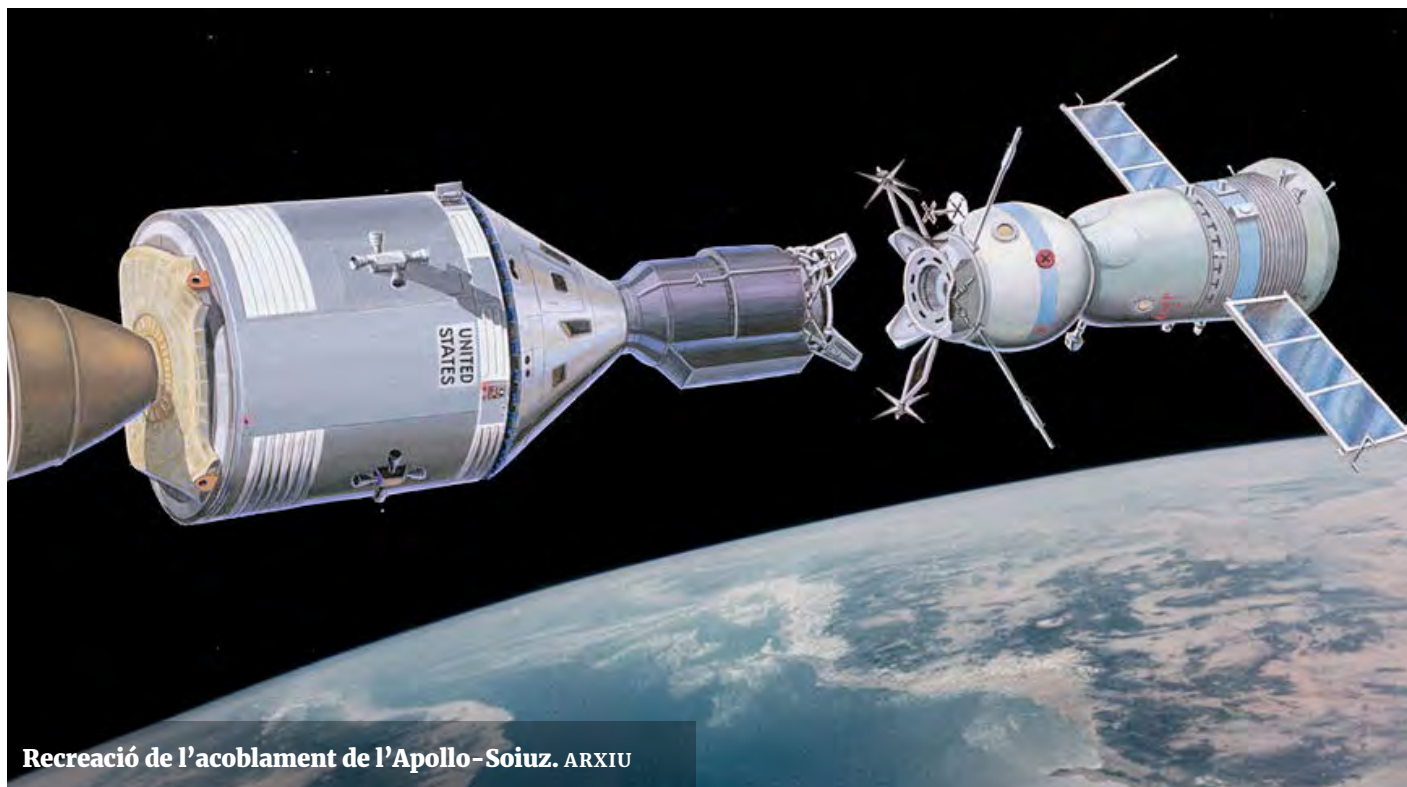
L'URSS preveia el primer allunatge entre els anys 1967 i 1968, però les etapes es van anar prolongant, amb errors en la primera fase. El primer llançament del programa, el 21 de febrer de 1969, es va acabar amb una explosió al minut u de vol; i el segon, el 3 de juliol el 1969, tretze dies abans del llançament de l'Apollo 11, va ser un fracàs absolut que va destruir tot el complex i va endarrerir el programa uns quants anys.

En canvi, els nord-americans van començar a recollir els primers èxits. El Gemini

8 va permetre per primera vegada de trobar-se en òrbita i acoblar-se amb la nau objectiu, i el 21 de desembre de 1968 l'Apollo 8 va aconseguir, per primera vegada, prou potència per a escapar de la gravetat terrestre, entrar en el camp de gravetat de la Lluna i tornar a entrar en el terrestre. Un punt clau. L'avantatge ara ja era dels EUA.

L'Apollo 10, el maig del 1969, ja va acabar a només quinze quilòmetres de la superfície lunar i van prendre fotografies de possibles llocs on es podia allunyar. Finalment, el 16 de juliol, es va llançar la missió Apollo 11 del coet Saturn V, a més de cent metres d'alçada. L'objectiu, la Lluna.

La tripulació era Neil Armstrong, Edwin Aldrin i Michael Collins. El 20 de juliol el mòdul va allunyar en el Mar de la Tranquil·litat i sis hores i mitja més tard Neil Arm-

Recreació de l'acoblament de l'Apollo-Soiuz. ARXIU

strong en trepitjava la superfície: 'És un petit pas per a un home, un gran salt per a la humanitat.'

Malgrat els anys de rivalitat, la sala de visualització de l'URSS va esclatar en aplaudiments quan Armstrong va fer els primers passos. El cosmonauta Alexei Leonov escriuria: 'Tothom es va oblidar que tots érem ciutadans de diferents països de la Terra. Aquest moment va unir realment la raça humana.'

El final de la cursa espacial

Després de l'allunatge de l'Apollo 11, la cursa espacial es va alentir. Els EUA van tornar cinc vegades més a la Lluna, la darrera el 1972, però ja no hi havia cap competició ni cap desafiament que fes rivalitzar les dues potències.

L'URSS va assolir nous èxits, com ara la creació de la primera estació espacial temporal de la història, el Soiuz

El retorn a la Lluna és una etapa prèvia del gran salt del 2030, quan és projectada la missió que portarà la humanitat a Mart

1, que seria replicat pels EUA amb l'Skylab. Però la proesa de l'arribada a la Lluna, històrica sense cap mena de dubte, juntament amb la propaganda, va ser considerada el punt culminat de la cursa espacial.

El final del duel entre les dues potències es considera que és la missió conjunta Apollo-Soiuz, quan la nau soviètica Soiuz 19 es va acoblar amb la nau nord-americana Apollo i va permetre que astronautes enfrontats

passessin d'una a l'altra i fessin experiments plegats.

Després d'aquest fet, la qüestió astronàutica entre les dues grans potències tornaria a ocupar el centre d'atenció el 1983, quan el president Ronald Reagan va presentar la Iniciativa de Defensa Estratègica, un programa que no es va desenvolupar mai a la pràctica, però que teòricament era capaç de destruir els caps nuclears entre el moment que eren llançats i impactaven. Això va fer que l'URSS augmentés la capacitat nuclear i el pressupost militar, un dels motius de per què va col·lapsar.

Una altra vegada a la Lluna?

Després de quaranta-set anys d'absència, una missió tripulada torna a ser a l'horitzó. Aquesta mena d'exploració espacial havia estat relegada durant dècades i, a més, ara la situació és totalment dife-

rent, amb nous actors, com ara la Xina i Europa, i sense la pugna amb Rússia.

Actualment la NASA ha activat el programa Artemisa (germana d'Apollo en la mitologia grega), amb l'objectiu de tornar-hi el 2024. El darrer any d'un hipotètic segon mandat de Donald Trump.

No obstant això, també s'ha originat una cursa espacial, car l'administració Trump ha pressionat per escurçar els terminis en canvi de més pressupost. En un començament era previst per al 2029, però l'actual president ha maniobrat perquè sigui abans. El motiu? Perquè sigui durant el seu mandat.

Tot i això, encara hi ha un desafiament més gran. El retorn a la Lluna és una etapa prèvia del gran salt del 2030, quan és projectada la missió que portarà la humanitat a Mart. El nou gran desafiament espacial. ■

Fotograma del fals documental 'Operació Lluna'. vw

‘Operació Lluna’: la falsedat més gran mai explicada

Documentari Un fals documental publicat el 2002 acreditava que l'arribada de l'home a la Lluna va ser un muntatge dirigit per Stanley Kubrick en un plató

JOSEP REXACH FUMANYA

Vernon Walters: ‘Vaig dir al senyor Nixon: És molt perillós de mentir als Estats Units. No es pot deixar anar una bola com aquesta en una democràcia. Seria massa absurd! Però ell, tristament, em va dir: “Endavant, és igual.”’

La decisió era presa i l'administració de Richard Nixon havia decidit d'engegar un pla per a enregistrar en un plató

l'arribada de l'home a la Lluna i avançar-se als russos en la cursa espacial. La CIA tenia informació que la federació soviètica podia enviar el primer home a la Lluna en pocs mesos i Nixon necessitava una proesa per a canviar la imatge negativa que en tenien els ciutadans després d'haver embarrancat el país en la Guerra del Vietnam. Però necessitaven algú que fes un enregistrament creïble, i aquesta persona no va ser sinó Stanley Kubrick, que feia

Però no és un documental qualsevol, sinó allò que s'anomena un fals documental – ‘mockumentary’ en anglès –

un any havia meravellat el món, i també la ciència, amb 2001: una odissea de l'espai. El documental *Operació Lluna*, del francès William Karel, va retratar aquesta gran mentida l'any 2002 i es pot trobar per la xarxa.

Però no és un documental qualsevol, sinó allò que s'anomena un fals documental – ‘mockumentary’ en anglès –, un gènere poc utilitzat, però per la dificultat d'execució. Consisteix a presentar una història com real però,

Nixon visita 'Buzz' Aldrin, Neil A. Armstrong i Michael Collins mentre són aïllats en quarantena després d'haver tornat de l'espai. ARXIU

a mesura que va avançant, la trama es va desfent fins a convertir-se en una burla, una sàtira. Això fa *Operació Lluna* amb l'objectiu de ridiculitzar les teories que sostenen que l'arribada de l'home a la Lluna va ser un muntatge. Els falsos documentaris, com més versemblants semblen d'entrada, més impacte originen, i aquesta obra arriba a un nivell de realisme molt alt perquè entre els entrevistats apareixen polítics que van ser molt pròxims a Nixon, com ara Donald Rumsfeld, Henry Kissinger o el que més tard seria el director de la CIA, Vernon Walters. Tots es posen en el paper i venen a l'espectador una trama completament inventada.

Nixon visita 'Buzz' Aldrin, Neil A. Armstrong i Michael Collins mentre són aïllats en quarantena després d'haver tornat de l'espai. La clau en el fals argument és Stanley Ku-

A partir d'aquí la trama comença a enviar senyals cada vegada més histriònics, detalls que fan perdre el realisme a la història fins que cau el teló

brick. Ell ja era mort quan es va filmar, però sí que hi apareixen la seva última esposa, Christiane Harlan, i el seu germà, John Harlan, productor de les principals obres mestres del cineasta. Tots dos donen fe de l'encàrrec que va rebre Kubrick mitjançant Rumsfeld perquè ajudés els Estats Units a enregistrar la gran estafa. 'No s'hi podia negar, la Casa Blanca li havia concedit una autorització especial per a accedir a llocs estratègics del Pentàgon per a enregistrar escenes de *Doctor Strangelove*', sosté Rumsfeld mentre el relat del documental aconsegueix de fer dubtar l'espectador sobre allò que veu.

A partir d'aquí la trama comença a enviar senyals cada vegada més histriònics, detalls que fan perdre el realisme a la història fins que cau el teló, però d'una manera molt especial i amb la complicitat de tots els entrevistats. A un

no li deixa de sorprendre de veure Rumsfeld i Kissinger prestant-se a fer d'actors davant la càmera. Qui si sap si era la primera vegada que mentien.

Aquest documental va adquirir força popularitat el 2014 arran de l'emissió *Operación Palace* a La Sexta, dirigit per Jordi Évole. Com indica el nom, era inspirat directament en *Operació Lluna* i també era un fals documental. En aquest cas, el documental es presentava com una investigació que descobria que el cop d'estat del 23-F havia estat orquestrat pel govern espanyol i l'oposició política per legitimar la figura del rei espanyol Juan Carlos I. L'objectiu era denunciar la falta de transparència de l'estat espanyol i com aquest fet permet de crear conspiracions i falses informacions sobre què va passar exactament aquell 23 de febrer de 1981. ■

Lent però constant: el canvi demogràfic i la independència de Catalunya

La dada L'analista de dades Joe Brew mostra com afectarà l'evolució de la demografia al suport de la independència de Catalunya

JOE BREW

Coneixeu cap català que no tingui opinió respecte de la independència? Jo tampoc. Virtualment hi ha pensat tothom i hi ha dos grups: els qui estan a favor i els qui estan en contra. Igual que en totes les qüestions que creen divisió, com ara el matrimoni homosexual als noranta, el tercer grup dels 'indecisos' és una petita minoria.

En aquestes qüestions la gent no sol canviar de parer. Els convençuts ja no es poden convèncer, les opinions es fossilitzen i els qui ja en tenen una de formada interpreten la informació nova de manera que la reforci (i.e. biaix de confirmació). La investigació mostra que la gent s'aferra irracionalment a les seves creences una vegada han pres una decisió. De fet, hi ha algunes proves que suggereixen que mostrar informació que contradiu les opinions en realitat fa creure-hi encara més fermament.

Assumim doncs, amb vista al futur previsible, que els catalans no canviaran d'idea respecte de la independència. La meitat en favor hi continuarà en favor; la meitat en contra també hi continuarà en contra. Què creieu que passarà?

Si heu suposat 'un estancament infinit', probablement erreu. Fins i tot sense canvis d'actitud, les majories socials canviaran. Com? Per tres raons:

- 1.-La gent es mor.
- 2.-La gent migra.
- 3.-La gent neix.

En unes altres paraules, mentre els polítics s'es-cridassen provant insatisfactòriament de convèncer l'opinió contrària perquè assumeixi el seu punt de vista, una força molt més poderosa que no pas els polítics es mou al rerefons: la demografia. Els canvis de mentalitat no són el motor de molts dels canvis socials radicals; més aviat és que la població canvia. Per tornar a l'exemple anterior del matrimoni homosexual, la raó per la qual ha estat legalitzat en molts dels països occidentals aquests darrers anys no és perquè els qui s'hi havien oposat fermament canviessin de parer, sinó perquè van fer-se vells i es van morir. El mateix fenomen explica en gran manera més canvis socials com ara l'auge del feminisme i l'ecologisme o la reducció del racisme i l'antisemitisme.

Els interessats en el futur de Catalunya haurien de tenir present la demografia. Els índexs de naixement i migració han canviat radicalment aquestes dècades i els efectes romandran durant generacions. No hi ha manera de ser concloent sobre el futur perquè les forces econòmiques i socials de l'esdevenidor –de moment desconegudes– tindran impacte en la mortalitat, la fertilitat i la migració, però per a predir-lo podem fer servir la informació ara disponible.

Aquest article aspira a fer justament això: quantificar l'efecte dels canvis demogràfics a Catalunya respecte del suport a la independència.

Manifestació catalana a Estrasburg. ALBERT SALAMÉ

Context: els factors demogràfics que afecten el suport a la independència

La raó per la qual el canvi demogràfic portarà un canvi social a Catalunya és perquè les característiques demogràfiques són estretament relacionades amb el suport de la independència, respecte del qual hi ha dos factors especialment rellevants: l'edat i el lloc de naixement.

El gràfic número 1 mostra l'associació entre el lloc de naixement i el suport a la independència. Els catalans nascuts a Catalunya són en gran part favorables a la independència. Els nascuts a fora hi són majoritàriament contraris.

El gràfic número 2 mostra l'associació entre edat i independentisme. Els catalans joves són majoritàriament independentistes, mentre que els més grans són majoritàriament unionistes.

Submergim-nos, doncs, en els detalls.

El present: una radiografia

Hi ha una tendència demogràfica destacable que es produeix ara mateix a Catalunya: el percentatge de catalans que han nascut a Espanya minva. Hom pot tan sols especular si aquesta tendència ha tingut a veure amb el ràpid creixement de l'independentisme aquests darrers anys, però les dades són clares. Aquests últims vint anys el percentatge de catalans nascuts a l'estat espanyol ha baixat d'un 27,2% a un 16,6%. (Gràfic 3)

Per què ha disminuït el percentatge de catalans nascuts a l'estat espanyol? No és perquè deixin Catalunya per tornar a Espanya, sinó per-

què la població de Catalunya nascuda a l'estat espanyol és molt més vella que no pas la mitjana catalana. El gràfic número 4 mostra la distribució d'edat dels catalans segons el lloc de naixement.

Fixeu-vos que al gràfic de la dreta les dades s'agrupen a la part superior, mentre que als altres s'agrupen més avall. La majoria de catalans que van néixer a Espanya són gent gran. Mentre que l'edat mitjana dels nascuts a Catalunya és de 38 anys i la dels nascuts a la resta del món és de 37, la dels nascuts a Espanya és de 64. Tres quartes parts dels nascuts a l'estat espanyol tenen més de 55 anys.

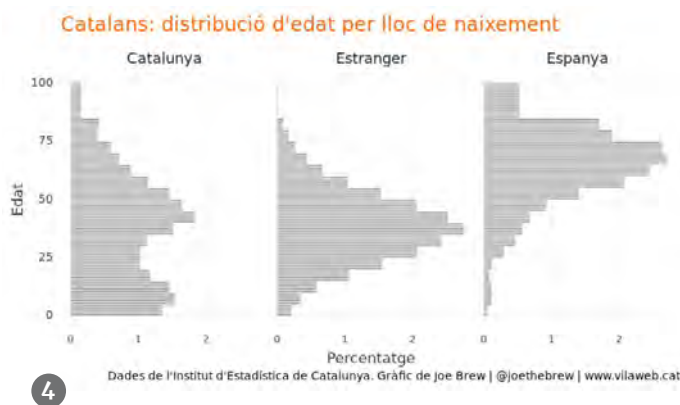
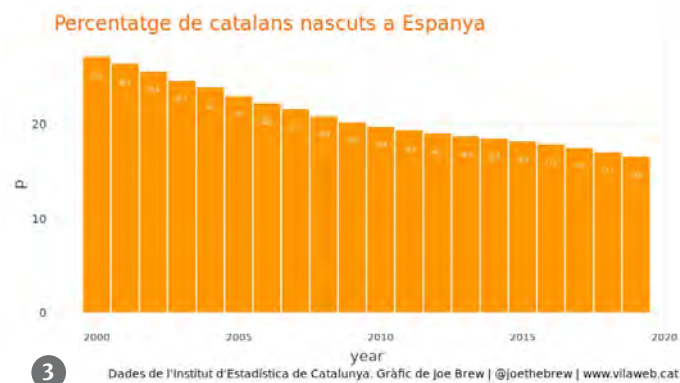
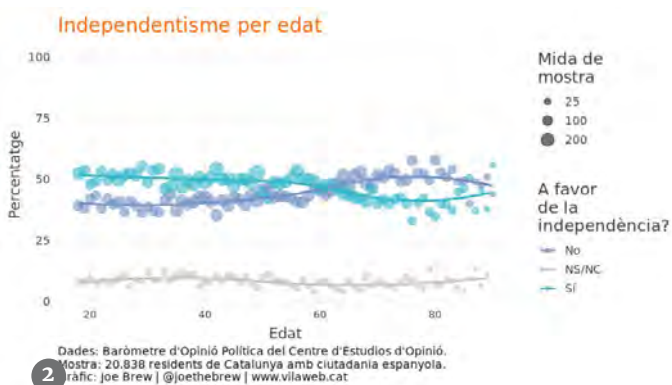
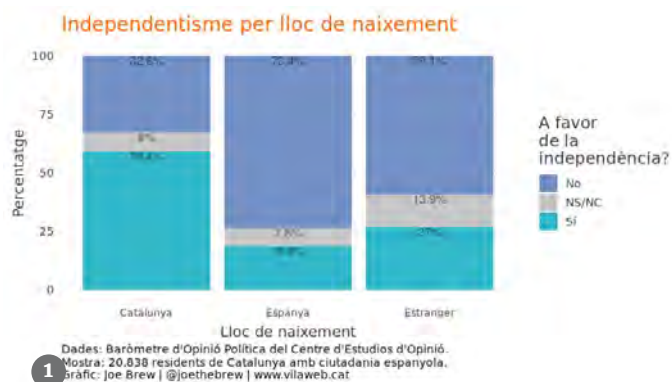
Dit d'una altra manera, la disminució del percentatge de catalans nascuts a Espanya es deu majoritàriament a la mortalitat, no pas a l'emigració.

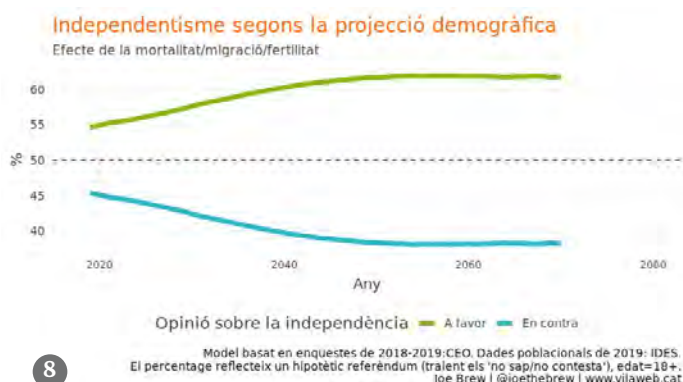
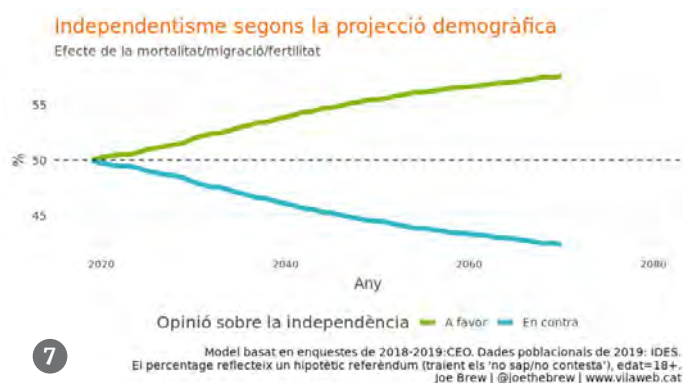
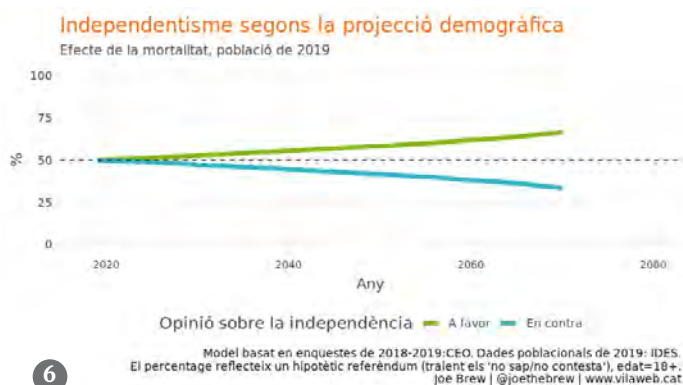
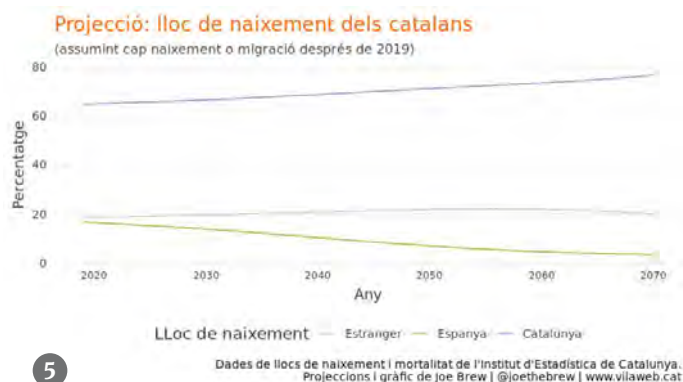
Per què és important, això? Perquè els vells, aquí i pertot, es continuaran morint abans que els joves. I llevat que els patrons migratoris del futur siguin idèntics als del passat –cosa que quasi segur que no passarà– aquestes morts deixaran una empremta en les preferències polítiques col·lectives.

Què passarà anys a venir?

Amb la composició demogràfica actual, Catalunya és dividida aproximadament per la meitat respecte de la independència. Mirem què és probable que passi d'aquí a pocs anys.

Aquest gràfic interactiu mostra què passarà a la població actual de Catalunya amb el temps. Com que la majoria de catalans nascuts a l'estat espanyol són grans,

el percentatge respecte de la població total de Catalunya disminuirà al llarg del temps.

Si examinem només la mortalitat, deixant de moment de banda la migració i la fertilitat, la població de Catalunya segons el lloc de naixement és d'aquesta manera amb vista a les dècades vinents (gràfic 5).

Fixeu-vos en la diferència entre la línia gris (resta del món) i la verda (Espanya). Tot i que actualment el percentatge de catalans nascuts a l'estat espanyol i el dels nascuts a l'estranger són similars, vora el 17-18%, divergirán bruscament d'aquí a no gaire. La raó és perquè els nascuts a la resta del món són relativament joves en comparació amb els nascuts a Espanya.

El resultat d'aquestes diferències al llarg dels anys és aquesta: encara que ningú no canviï de parer, el percentatge de catalans independentistes creixerà constantment les dècades vinents. Com que molts unionistes són gent gran, el suport de la unió amb Espanya també baixarà constantment a mesura que es vagin morint. Ara mostrarem el percentatge estimat de catalans en favor de la independència i en contra, assumint que mantenen la mateixa opinió i que només la mortalitat afecta l'estructura de la població, deixant de banda la migració i la fertilitat (gràfic 6).

És raonable d'assumir que no hi haurà ni naixements ni migracions, anys a venir? És clar que no. Tal com la gent deixa d'existir, també pot ser creada. El naixement n'és una manera. L'altra, si més no per al nostre propòsit, és la migració.

Tot i que és impossible de predir com evolucionaran en el futur, és equivocat de menystenir-los. Així que, per a aquest exercici, assumirem algunes coses: que el nombre actual de naixements per any a Catalunya (del 2017, de fet, el més recent de què tenim dades) i el de migracions, de tot origen i destinació, també es mantindran constants (prenem la mitjana del període entre el 2005 i el 2017).

Una vegada fetes aquestes suposicions, la població de Catalunya tindrà aquest aspecte amb vista als anys vinents, en aquest altre gràfic interactiu.

Quin efecte tindrà quant en el suport de la independència? El gràfic número 7 mostra una estimació de l'independència, assumint que no hi haurà canvis en les opinions, que les ràtios de migració seran les mateixes que les d'aquests darrers deu anys i que les de naixement seran idèntiques a les del 2017. Els efectes del canvi demogràfic es veuran fins i tot a curt termini:

En unes altres paraules, encara que ningú no canviés d'opinió, la divisió del 50-50 no es mantindria.

Ara, encara hi cal un ajustament més. El gràfic anterior mostra resultat probable d'un referèndum d'independència, assumint que tots els catalans adults poguessin votar. Això seria ideal, d'una perspectiva democràtica, però és poc probable que sigui el cas. Específicament, la majoria de catalans nascuts a fora de l'estat espanyol no són ciutadans espanyols –tot i algunes excepcions–, i assumint que un referèndum seria segons

Manifestació catalana a Estrasburg. ALBERT SALAMÉ

la legislació espanyola, no hi tindrien dret de vot.

Per tant, per al nostre darrer gràfic, el número 8, mirem què passaria en un hipotètic referèndum que només tingués en compte qui probablement hi podrà votar, és a dir, els nascuts a Catalunya i a Espanya. Aquest n'és el resultat:

Què mostra el gràfic anterior? Que la sola força de la demografia durà el suport de la independència al 60% al 2039, encara que ningú no hi canviï d'opinió.

Conclusió

El temps corre contra els qui s'oposen a la independència de Catalunya. Els catalans nascuts a Espanya, un bastió unionista, són majoritàriament gent gran i són reemplaçats per catalans més joves nascuts a Catalunya,

majoritàriament en favor, i per catalans també més joves nascuts a l'estranger que, majoritàriament, no poden votar. A banda l'opinió sobre la independència, aquests són els fets.

En aquest article argumento que les ments rarament canvien, i crec realment que és el cas en la majoria de qüestions polítiques. És per això que el canvi demogràfic és important per a entendre el futur de Catalunya. Amb les opinions fossilitzades en totes dues bandes, és improbable que hi hagi gaire 'conversions' a curt termini.

Dit això, 'improbable' no vol dir 'impossible'. Les ments de vegades canvien en algunes qüestions. Potser el govern espanyol proposarà un arranjament polític acceptable per a la majoria dels catalans, cosa que fins ara no

El temps corre contra els qui s'oposen a la independència de Catalunya

ha passat. Potser els catalans creixeran cansats de cercar la independència i es resignaran amb alguna versió modificada de l'autonomia actual. O potser algun esdeveniment estrany ho canviarà tot.

Però llevat que passi això, la probabilitat més alta és que el moviment independentista continuarà creixent en seguidors i el govern espanyol, potser no l'actual (perquè la seva posició oficial sobre l'autodeterminació de Catalunya és 'no és no, mai és mai'), serà forçat a reconèixer la realitat política i treballar per una solució política. Una solució gairebé de segur que implicarà un referèndum sobre la independència i, si no és que les ments canvien radicalment els anys vinents, aquest referèndum el guanyarà l'independentisme. ■

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 15-19 juliol

Divendres 19.

Òscar Camps: 'Pedro Sánchez viu en una bombolla on no li arriba la pudor de mort que fa una pastera'

BETH MAGRE

Dimecres 17.

Josep M. Terricabras: 'En lloc de fer manifestacions de colors, potser que en fem d'eficaces'

ALBERT SALAMÉ

Dijous 18.

Camilleri: un escriptor de masses, un autor d'excessos

EFE

ÒSCAR CAMPS

‘Pedro Sánchez viu en una bombolla on no li arriba la pudor de mort que fa una pastera’

Entrevista al fundador d'Open Arms, que acaba de ser guardonat amb la Medalla d'Or del parlament

JOSEP REXACH FUMANYA

La crisi migratòria sembla un problema del passat, els mitjans han deixat de cobrir-la amb la dedicació que van mostrar el 2015 i la preocupació social pels refugiats ha disminuït considerablement. Però mentre això passa, el vaixell de l'ONG Proactiva Open Arms continua navegant per la Mediterrània central, en les aigües que hi ha entra Malta, Itàlia, Líbia i Tunísia, ajudant a salvar vides de refugiats que proven d'arribar a Europa. Ho fa enmig de moltes dificultats perquè Europa ha girat del tot l'esquena a aquesta crisi humanitària i Espanya i Itàlia els amenacen amb sancions i detencions –com va passar recentment a la capitana del Sea Watch 3, Carola Rackete.

Òscar Camps, fundador d'Open Arms i a qui el Parlament de Catalunya acaba de guardonar amb la Medalla d'Or, explica en aquesta entrevista a VilaWeb les dificultats que ha tingut l'ONG. Aquest últim mig any, el Ministeri de Foment espanyol ha mantingut l'embarcació blocada al port, cosa que els ha afectat econòmicament. Finalment, al juny, Open Arms va desobeir la prohibició i va salpar al lloc que li pertocava.

—Fa disset dies que vau sortir de Nàpols per tornar a salvar vides al Mediterrani, tot i l'amenaça del govern espanyol. Què heu fet, aquests dies, i per quina zona sou?

—Ja fa més de dues setmanes que el vaixell de l'Open Arms és al Mediterrani central. I en aquests dies, hem atès i salvat 114 persones. No totes les hem salvades nosaltres sols, en alguns casos hem col·laborat en el salvament. Quan fem un salvament, la primera cosa que fem és atendre'ls, és clar, i paral·lelament activem les administracions corresponents perquè vinguin a responsabilitzar-se'n. És com si fóssim al sud d'Espanya i ens trobéssim una pastera. L'atendrem, però truquem a Salvament Marítim perquè es facin càrrec de la situació, perquè li toca.

—Perquè la gent ho entengui: ara mateix quins són els fluxos migratoris més importants que hi ha a Europa?

Aquesta aturada no era només perquè no salvéssim, cercava la nostra ruïna econòmica

Espanya ha utilitzat el discurs de Salvini per a tenir-nos aturats

—Hi ha tres punts pels quals es mou el corredor migratori d'Europa. El més important ara no és el sud d'Espanya ni Itàlia, sinó Grècia. Novament, són les illes gregues les que reben més pressió migratòria. Vénen de Turquia, però procedents d'arreu del món: sirians, afganesos i subsaharians que també fan aquesta ruta. Són rutes migratòries que estan establertes de fa segles, no són pas d'ara. Són més recurrents o menys segons del moment històric. Però la més mortífera és la ruta del Mediterrani central.

—**És on sou ara.**

—Sí. Surten de Líbia i Tunísia en direcció cap a Malta i Itàlia. És la més mortal per les condicions de la mar i perquè s'han de recórrer gairebé tres-cents quilòmetres. És com anar tres vegades a Mallorca, però amb unes condicions molt precàries i un estat de la mar que pot variar amb rapidesa. I aquestes embarcacions no superen les onades de metre i mig, són molt vulnerables. Però l'autèntica feblesa d'aquesta zona del Mediterrani és que són aigües internacionals, de manera que no hi ha cap operació civil ni militar de salvament. Al sud d'Espanya, hi ha les anomenades aigües compromeses, és a dir, la meitat són d'Espanya i l'altra meitat són del Marroc. A la ruta grega, la meitat de les aigües són de Grècia i l'altra de Turquia. Entre Itàlia i Líbia no passa igual, no hi ha aigües compromeses. Les primeres dotze milles corresponen a un país, però la resta són aigües internacionals.

—**Aquí és on els països es traslladen les responsabilitats.**

—Sempre es traslladen les culpes. Va passar en aquell naufragi de més de quatre-cents persones el 2013, a la costa de Lampedusa. Hi ha un enregistrament en què apareix un metge siríà que demana ajuda a Lampedusa, però és en zona maltesa, tot i ser més a prop de Lampedusa. I tant Malta com Itàlia es treuen de sobre la responsabilitat. I al final el vaixell va bolcar... Per aquest motiu, nosaltres hem decidit que el

salvament no és un objectiu per a Open Arms, sinó que protegim per presència. Nosaltres, essent allà, fem que les administracions es belluguin, perquè portem periodistes a bord i donen fe de què passa, i a més a més protegim la vida d'aquestes persones i defensem els seus drets en aigües internacionals, perquè ja han estat vulnerats. Els diem migrants quan són en aigües internacionals, i això és una contradicció. No poden ser migrants si són en aigües internacionals, perquè no són de ningú. En tot cas, són vides en perill. Per tant, ja se'ls vulneren els drets perquè els etiquetem de manera tendenciosa. I molts d'ells són sol·licitants de refugi, però no poden fer-ho. I us diria que tots els qui fugen de Líbia poden sol·licitar refugi perquè surten d'un país en guerra.

—**Però en molts casos no poden arribar a exercir aquest dret perquè no poden arribar al país de destinació.**

—Perquè, lamentablement, no existeixen vies legals i segures per a exercir aquest dret. Prenent aquesta determinació, Europa ja vulnera els drets de milers de persones. Això que fa Europa és lliurar la qüestió migratòria al crim organitzat. A través d'Itàlia paga a milícies líbies perquè bloquin aquestes persones que volen sortir de Líbia, que són tancades en camps de detenció completament il·legals. Ho han denunciat l'ACNUR, l'ONU, i la mateixa Unió Europea reconeix que es vulneren els drets d'aquestes persones, perquè hi ha violacions, extorsions i esclavitud. Líbia, ara mateix, és una gàbia pagada i finançada per Europa. I a sobre els donem diners, vaixells i formació perquè surtin a aigües internacionals i interceptin les pasteres que hi ha en aigües internacionals, per la força i contra la seva voluntat, i les retornin a un país en guerra del qual fugen. En tot aquest procés es vulneren, com a mínim, quatre convenis internacionals. Europa tapa tot això perquè vol convertir la Mediterrània en el triangle de les Bermudes.

—**Posem el focus en el govern espanyol, perquè Foment us va amenaçar que si**

El govern espanyol no ens ha aturat encara perquè sap que no pot

ELISABETH MAGRE

fèieu tasques de salvament, podia imposar-vos multes de 901.000 euros. Per què creieu que ho fan?

—Això no és cap iniciativa de Pedro Sánchez. És una directiva de la Unió Europea que diu que hem de deixar de salvar, que hem de deixar de facilitar a aquestes persones l'arribada a Europa. Però cadascú, cada país, ho fa com li sembla. Salvini, com que és un bufó, s'inventa la seva obra de teatre i diu que tancarà tots els ports perquè sap que té el suport d'Europa en una part del discurs. No en aquest, sinó en allò que representa, que és dificultar l'arribada d'aquesta gent tot fomentant i instrumentant un país en guerra.

—Això va d'acord amb el discurs de Salvini, però no pas amb el d'un PSOE que diu que treballa pels drets de les persones. Us ha decebut Pedro Sánchez?

—Per descomptat. És clar que el govern socialista ens ha decebut. De fet, vam començar una col·laboració amb el seu govern l'estiu de l'any passat a la

frontera sud aprofitant que el flux migratori havia crescut. Però això no devia agradar a una part del govern de Pedro Sánchez, que va intervenir i va blocar aquest conveni.

—Un aclariment. Tècnicament, per què Espanya no us dóna el permís per a fer tasques de salvament?

—No hi ha cap motiu tècnic. Hi ha limitacions en la nostra navegació argumentant que no podem fer salvaments pel nostre compte. Per això em pregunto: a qui se li ha de demanar permís per a salvar una vida? Ells argumenten com ho fa Salvini. Activen la maquinària administrativa de la qual disposa un govern i provoquen embolics burocràtics. Havent-me lliurat aquest advertiment, em posen en un parany que em fa entrar dins d'una maquinària que em pot blocar administrativament el vaixell el temps que ells creguin convenient. I com que són els responsables de l'administració, poden allargar-ho tant com vulguin. I això té un nom, que és prevaricar,

perquè utilitzen la maquinària administrativa per a un benefici obscur. No puc demostrar-ho, però ho denunciarem quan toqui. No emprenen la via judicial perquè hi ha separació de poders i el dret marítim no els deixaria anar més enllà.

—Creieu que, tard o d'hora, us pot passar com a Carola Rackete?

—No sé si tindran el valor de detenir-nos. No sé si seran capaços de fer-ho. És molt fàcil dir-ho amb un paper i intimidar-nos... Ens han intimidat de moltes maneres. Ens ha intimidat la fiscalia italiana, el fiscal de Catània antimàfia, durant dos anys; ens han intimidat investigant actuacions; han volgut buscar com aturar-nos, primer amb una campanya de desprestigi que va començar Fabrice Leggeri, director de Frontex, dient que facilitàvem el tràfic i hi ajudàvem, que érem l'efecte crida. També van finançar un grup d'extrema dreta que ens perseguia amb un vaixell pel mar difonent difamacions contra nosaltres i al final es va saber que el capità

estava denunciat per tràfic de persones i d'armes. Van abandonar el vaixell a Barcelona i ningú no l'ha inspeccionat. En canvi, el vaixell de l'Open Arms és el més inspeccionat del Mediterrani, i no l'han pogut aturar.

—La justícia italiana no ha trobat cap fonament legal per a detenir Rackete. Us preocupa que a l'estat espanyol la justícia sí que us pugui trobar res?

—No, no em preocupa. Jo ho he dit molt clarament: si m'han de tancar a la presó per salvar una vida, no ens ho pensarem, abans salvarem una vida i ja anirem a la presó. D'això ja n'he parlat amb la meua mare i la meua família, i tots m'han dit el mateix: Òscar, de la presó se'n surt, del fons del mar no; per tant, si has de salvar, salva. I això farem. Quan tu veus una persona que s'ofega, i n'he vist massa i no les oblidaré mai a la vida, l'última cosa que penses és que salvar-la et pugui portar conseqüències. Quan veus un nen a qui li surten bombolles de la boca oberta, que només gesticula perquè la mare l'ha hagut de deixar anar perquè ja ha perdut el coneixement, tu vas a buscar el nen i el treus de l'aigua. Però aquesta no és la imatge que té Pedro Sánchez del que passa al Mediterrani. En té una altra de molt més burocràtica i viu en una bombolla on no li arriba la pudor de mort que fa una pastera. I això li permet de fer un piulet el dia del refugiats mentre té l'Open Arms blocat, blocat per anar a salvar. Si ho fas, ho fas sabent que aquesta decisió comportarà morts. Per això li vaig escriure un piulet demanant-li: 'Pedro, quants morts valen un vot?'

—I què us preocupa?

—Em preocupa la persecució que es pugui fer al capità i a la tripulació. Per això he embarcat uns dies, perquè com a director de l'organització sóc l'armador del vaixell, i intento de treure una mica de responsabilitat legal cap al pobre capità, que ell s'hi juga la titulació. Que potser haig de fer front a una multa milionària? No ho sé, som una organització molt petita i mai no sabem ni com acabarem el mes. No tenim milers de

ELISABETH MAGRE

socis, com Greenpeace o Metges Sense Fronteres, que no sé on són i aquí ens podrien donar un cop de mà. Necessitem el suport de la ciutadania, necessitem donacions. I últimament no les tenim perquè hem estat aturats molts mesos i això ens ha perjudicat. Aquesta aturada no era només perquè no rescatéssim, cercava la nostra ruïna econòmica.

—Ho creieu?

—Home, i tant! Ens van aturar sis mesos amb aquest propòsit. Durant aquest temps han mort més de cinc-centes persones.

—L'estat espanyol és tan repressiu com la Itàlia de Salvini?

—He escrit piulets dient que Espanya es comporta pitjor que Itàlia. La persecució i les multes d'Espanya són molt més cares. Jo prefereixo que m'aturi Salvini, a qui pagaré 50.000 euros de multa,

que no pas Espanya, que em farà pagar 900.000 euros. I a veure què farà amb el capità. Seran capaços de fer-ho? No ho sé, però ho han escrit.

—Ara l'Open Arms és en aigües territorials italianes. Per què no actua, Salvini, com tantes i tantes vegades ha amenaçat de fer?

—Salvini fa el seu paper cap a la seva galeria, cap als seus electes i diu que tanca els ports. Ell volia la fotografia de la Carola emmanillada, però la Carola no podia ser emmanillada perquè va fer allò a què el dret marítim l'emparava, que era entrar a port en una situació d'emergència. Salvini ha venut la seva història i els seus mitjans li l'han comprada. I Espanya ha utilitzat el discurs de Salvini per blocar-nos, perquè va dir que com que Itàlia i Malta no ens deixarien entrar si salvàvem, quedaríem al mig del mar i hauríem d'anar cap a Espanya posant

en perill la seguretat de les persones que portàvem a bord; perquè el nostre vaixell no és de passatge. Llavors què, aquesta gent estarà més segura morta al fons del mar? Tot és una contradicció. Però ningú no veu que això va passar en període electoral. Això va passar en un període electoral en el qual al govern espanyol no li convenia que Open Arms fes desembarcaments a Espanya tan multitudinàries i tan mediàtics. I mira que a Espanya hem desembarcat només tres-centes persones tres vegades. Tres-centes! I per la frontera sud han entrat seixanta mil persones. Que això que hem fet nosaltres és simbòlic, però ha tingut un impacte mediàtic que l'han utilitzat molt bé els partits xenòfobs i d'extrema dreta per acusar el govern de ser tou amb la immigració. Resumint: si l'Open Arms salva, no donarà vots, en restarà. Per tant, atureu-lo com sigui, collons.

—Però després de les eleccions espanyoles us autoritzen d'anar a Grècia i portar-hi material humanitari.

—Jo em pregunto si és que hi havia algun ajuntament del PSC on perillava l'alcaldia pel tema del 155 i el bloqueig de l'Open Arms. Perquè hi havia ajuntaments que estaven al límit. Potser sí que tenir-nos retinguts restava vots, perquè a Catalunya ens estimen molt. El PSC tampoc no entenia per què es blocava l'Open Arms. Jo crec que algun alcalde del PSC potser va trucar a Foment.

—Ara es negocia una investidura. Us agradaria que Podem actués com va fer Marta Sibina en la votació del pressupost, que va votar en contra perquè s'impedia a l'Open Arms de salpar.

—És clar que m'agradaria. I no només Podem. No pot ser que rebem multitud de premis de jutges, de fiscals, d'advocats, de representants del dret marítim de tots els països, que siguem premi Ciutadà Europeu 2016 de l'eurocambra, que jo sigui nomenat Català de l'Any i que, de sobte, siguem el terror del mediterrani. Què passa, aquí? Som els mateixos. Com és que ha anat tan bé, aquesta campanya de desprestigi tan ben organitzada per a

criminalitzar-nos i que es qüestionés el que fem? Si l'única cosa que fem és protegir la vida humana al mar, fent servir amb una mà el dret marítim i amb una altra el Conveni SAR. El govern espanyol no ens ha aturat encara perquè sap que no pot. Perquè estem seguint el reglament al peu de la lletra. Per això l'única cosa que poden fer és tenir-nos aturats el temps que ells vulguin amb barrabassades administratives, i això és la mort de l'organització. Perquè si no sortim al mar, la gent no ens fa donacions.

—Dissabte hi va haver una manifestació a Barcelona en suport a Open Arms i 'contra la criminalització i la persecució de les organitzacions que lluiten per salvar vides al mar Mediterrani'. Creieu que hi ha hagut un desinterès creixent cap a la crisi migratòria?

—Nosaltres hem intentat mediatitzar aquesta situació, i crec que ho hem aconseguit. Apareixent als mitjans, fent campanyes, activisme, manifestant-nos, salvant, desobeint... I això és el que toca fer, continuar mediatitzant la causa. Qui posa el debat polític sobre la taula és la Carola, és Open Arms i són totes les organitzacions que forcen un debat polític i perquè hi intervingui Angela Merkel i digui a Salvini que què fa. Però com que els polítics no són capaços de fer-ho, els activistes continuarem fent això. O acabarem a la presó o arribarem a forçar el debat perquè es reconduïxi aquesta situació. I quan es reconduïxi la situació, nosaltres ja no farem falta perquè hi haurà una operació com Mare nostrum o Sofia, que ara no hi són.

—La responsabilitat és només dels polítics?

—No, i dels europeus. Ens deixem portar per una manipulació. Els professionals com vosaltres també us heu de posicionar. Tots tenim una responsabilitat. És que són vides! Feu memòria. L'Holocaust va ser legal, l'esclavitud també, l'Apartheid també... Els qui defensaven els negres eren criminalitzats, i els qui amagaven els jueus, i els qui defensaven els drets humans avui som criminalitzats davant de tothom. D'aquí a unes

Líbia és una gàbia pagada i finançada per Europa

Ens han disparat, ens han amenaçat, ens han segrestat, ens persegueixen... Només cal que em posin plutoni en un cafè. Que jo només vull salvar gent!

dècades, ens preguntarem què feia Europa, què feiem els europeus... Ens han disparat, ens han amenaçat, ens han segrestat, ens persegueixen... Només cal que em posin plutoni en un cafè. Que jo només vull salvar gent! Hi ha qui es pensa que això només els passa a uns 'pobres negrets' que volen sortir d'allà per prendre'ns la feina i llavors delinqueixen. Però el problema de fons és que els estats vulneren els nostres drets. Ve un 1-0 i ens hem de posar les mans al cap, o a Múrcia, que la gent ha d'acabar a garrotades perquè soterrin un TGV... On són els drets? Penseu que defensem els drets d'aquests 'negrets'? No, defensem els nostres drets, que ens els vulneren! Tenim presos polítics. Què passa? Que no veiem que ens prenen els drets que ens han costat vuitanta anys i milions de morts? La gent es pensa que això ens sortirà gratis? Això ens passarà factura. Nosaltres intentem despertar, però som molt petits. Fem tant com podem, i diuen que qui fa el que pot, no està obligat a més. ■

GEMÀ BEL

‘La pitjor situació és tenir estabilitat institucional a Espanya amb un paper inexistent dels independentistes’

Entrevista amb l'economista, professor, i ex-diputat al Parlament de Catalunya

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

Gemà Bel (1963) és en aquests moments a la Universitat Catòlica de Lovaina, concretament a l'Institut de Governança Pública, on fa projectes de recerca. S'hi haurà estat unes quantes setmanes. VilaWeb ha contactat telefònicament amb aquest

economista, professor i ex-diputat de Junts pel Sí per veure com llegeix el moment polític actual i per fer possibles projeccions de futur.

—S'ha d'investir Pedro Sánchez?

—És un principi bàsic, en política, que

el reconeixement de les parts com a actors polítics és fonamental. I Pedro Sánchez nega qualsevol reconeixement com a actor polític a l'independentisme. No fa cap sentit facilitar la investidura a Pedro Sánchez, algú que et nega el paper d'actor polític, que es

Investir Sánchez, amb aquesta orientació, és ajudar que mantingui el conflicte encapsulat a Catalunya

Si volem una reacció vigorosa i robusta necessitem una altra definició de propòsits i objectius que no veig

nega a seure i negociar. És un principi institucional.

—**La dreta serà pitjor encara.**

—Això sempre es podrà avaluar cas per cas, i política per política. Però aquí hi ha un fet. Sobre Catalunya, Pedro Sánchez porta la idea que el problema és entre catalans. No és un problema entre Catalunya i Espanya. És un problema a l'estat, no un problema de l'estat. I, per tant, això l'eximeix de fer cap proposta política o institucional per a adreçar-lo. La conseqüència d'aquesta orientació és que encapsula el conflicte dins de Catalunya. I fa que queden dins Catalunya totes les tensions que se'n deriven. Aquesta és la pitjor cosa que pot passar als catalans, als independentistes i als no independentistes. Investir Sánchez, amb aquesta orientació, és ajudar que mantingui el conflicte encapsulat a Catalunya. No hi veig cap sentit. Perquè si el problema és entre catalans, de l'estat no se'n pot esperar cap oferta ni cap proposta. El problema no és seu. I això és el pitjor escenari per a Catalunya.

—**El professor Cagiao diu que 'com pitjor, millor' i que 'l'independentisme creix quan té el PP davant, no el PSOE'.**

—La meua forma de mirar-ho és una altra. Allò que alguna gent en diu millor, per mi és pitjor. La pitjor situació és tenir estabilitat institucional a Espanya amb un paper inexistent dels independentistes: encapsula el problema dins Catalunya, i les tensions que se'n deriven.

—**El pacte a la Diputació de Barcelona. Com el valoreu?**

—El pacte no marca un abans i un després, sinó que és una seqüència més, especialment desafortunada, d'una trajectòria que té la seva lògica interna. No dic si és correcte o si m'agrada. Dic que té la seva lògica interna des que es va fer una concurrència competitiva entre els grans partits independentistes. No és el meu propòsit promoure el debat entre llistes separades o unides. Debat tancat. Dic que quan competeixes, poses èmfasi

en el fet que et diferencia. I si s'intenta explorar o buscar vies de coalició alternatives, es posa en marxa una dinàmica que ja vam tenir el 21-D, vam seguir a les municipals i ara a la diputació, que és un pas més, i molt desafortunat.

—**Per què és desafortunat pactar amb el PSC?**

—Una cosa són les qüestions pràctiques de governabilitat d'una institució, i de la necessitat d'aprovar decisions amb majoria al ple. I em sembla molt normal que en determinats llocs hi hagi acords puntuals, o no puntuals, amb el PSC. Un partit que, certament, no és igual que Ciutadans ni el PP. Això és una cosa. Una altra cosa és assignar posicions i espais de poder al PSC en circumstàncies en què un partit independentista (m'és igual quin) tenia major representació en l'espai independentista. I m'és igual si és Tàrraga, Figueres o més enllà. Perquè, en aquests casos, hauria d'haver predominat un acord entre independentistes. Sóc de poble, i entenc que les dinàmiques locals són molt importants. Ara, això de la independència, o és prioritari o no ho és. Mai és únic perquè s'ha de governar. Però o és prioritari o no ho és. Assignar posicions de poder que poden acabar perjudicant allò que consideres prioritari em sembla que és un error. I l'exemple més paradigmàtic és Badalona.

—**Badalona?**

—Sé perfectament com és la figura política de Xavier García Albiol, i entenc perfectament que molts pensin que no tenir-lo d'alcalde és molt important, però assignar l'alcaldia al PSC, que ni tan sols és la segona força ni et reconeix com a actor polític, és una decisió que se'ls girarà en contra. És molt difícil sostenir que per a uns casos, i uns llocs, la prioritat no és avançar en el procés, i en uns altres, sí.

—**La reacció a la sentència, quina hauria de ser?**

—Entenc que vigorosa i robusta, i entenc que amb un propòsit. I ara mateix no sé albirar cap propòsit. Si es tracta

de dir 'fem una manifestació', gairebé no cal, perquè la manifestació ja hi serà. Hi compto. Hi haurà molta gent, molta, gran part dels catalans, i també no independentistes, que rebutjaran la sentència. Però si volem una reacció vigorosa i robusta necessitem una altra definició de propòsits i objectius que no veig. I que no tinc.

—Avançaríeu les eleccions catalanes?

—Després de la no investidura de Puigdemont, era partidari d'avançar les eleccions. Perquè fossin els catalans, i no el jutge Llarena, els qui decidissin qui havia de ser el president. I perquè les diferències entre ERC i Junts per Catalunya havien esdevingut tan grans que no permetrien una governabilitat inexistente. Però ara mateix no veig quin seria el propòsit d'unes eleccions catalanes, de cara a avançar en el procés d'independència. No veig la urgència d'unes eleccions. Encara que em sembli difícil que aquest govern, amb les majories que té, duri tota la legislatura.

—Model Diada. Samarretes o blocar fronteres?

—No veig la vinculació de la Diada amb accions de descontrol del territori. És veritat que molta gent, i crec que de manera assenyada, es pregunta quins efectes pot tenir una enèsima demostració multitudinària de suport a la independència. Però un bloqueig físic d'instal·lacions podria semblar més apropiat a una reacció a la sentència. No hi veig la vinculació amb la Diada.

—Parleu de dues estratègies dins l'independentisme.

—Sí. Una que no sembla gaire simpàtica, però que s'entén: la tardor del 2017 va ser una derrota. La independència no és madura ni ho serà aviat. I s'han de prioritzar les qüestions de governança i governabilitat de les institucions. I obrir la porta a majories alternatives, no necessàriament independentistes. Estratègia que s'identificaria més amb ERC. I una altra, més simpàtica, però que no s'entén tant on va. És la que

vol mantenir obert el conflicte entre institucions, entre Catalunya i Espanya. Aquestes són les dues estratègies i hi ha un gran desacord. Fa un any i mig que som en aquesta discrepància. Quan tens dues estratègies, no en pots tenir una. I el cicle electoral no ho ha acabat de desempatar. Som en un període d'impasse. De períodes d'aquests n'hi ha. I és prioritari, en moments així, de no retrocedir i mantenir les forces i la cohesió interna. És important que la cabina de direcció no sigui la cabina dels germans Marx.

—I on us situeu, personalment?

—Crec que el més convenient és mantenir la tensió política amb l'estat. Primer, com he dit abans, per evitar que tota la tensió quedi encapsulada dins Catalunya. És la pitjor cosa que ens pot passar. I perquè el suport a la independència vindrà de gent que no està d'acord en les formes i actituds ni en la qualitat democràtica de l'estat espanyol. I convé mantenir la tensió en el context de repressió.

—És el moment de reactivar la Crida, ara?

—No sabria donar resposta clara. Jo he vist que s'ha adormit, la Crida, aquests darrers mesos. I a mi se'm fa estrany un actor polític que no participi en el joc institucional. Les eleccions municipals van ser un bon moment, ja en vam parlar. Però ara mateix dependrà dels objectius que hi posin. No me n'he fet soci. M'hi vaig adherir, al començament. La gent es pensa que sóc de la Crida i Junts per Catalunya. I no és cert.

—Atemptats del 17-A. Quina valoració en feu, després de les darreres informacions de Público?

—És lamentable. I lamentablement no m'ha sorprès. Havíem tingut indicis robusts de les connexions entre l'imam de Ripoll i els aparells d'intel·ligència de l'estat. I en un estat on les institucions poderoses seguien la màxima que la unitat d'Espanya és la base de l'estat de dret i és més important que la democràcia, aquestes coses ja no sorprenen. ■

No veig la vinculació de la Diada amb accions de descontrol del territori

La gent es pensa que sóc de la Crida i Junts per Catalunya. I no és cert

‘No sé si el creador del comissari Montalbano és l'autor total, per dir-ho a la cruyffesca manera, però sí que exigeix, de part dels seus traductors, una dedicació totalitzadora’. EFE

Camilleri: un escriptor de masses, un autor d'excessos

PAU VIDAL

Pau Vidal, traductor d'Andrea Camilleri, fa un perfil de l'escriptor italià i recupera un text que va escriure per a Quaderni Camilleriani

La notícia del traspàs del ‘summe’ (tal com l'anomena, irònicament i afectuosa, el president del seu club de fans, **vigata.org**) m'atrapa revivint la **traducció** que haig de lliurar aquesta setmana, llegint als vespres l'**última novetat** i pendent de l'avís de la llibreria d'anar a recollir el **montalbano nou**. Ah, i arreplegant material per a la ponència que havia de fer al

seminari del juliol. Camilleri per terra, mar i aire.

No sé si el creador del comissari Montalbano és l'autor total, per dir-ho a la cruyffesca manera, però sí que exigeix, de part dels seus traductors, una dedicació totalitzadora. Impensable amb cap altre escriptor. Perquè no és només la seva producció inabastable, sinó tot el que arrossega. Cap altre autor contemporani ha desplegat l'ars narrativa

en tantes branques com ell. La gran majoria dels lectors el coneixen com a autor de la sèrie Montalbano (i la totalitat dels espectadors: els que n'han vist els episodis per televisió), una trentena de títols aquí publicats per Edicions 62. Que ja és en ell mateix un univers, perquè afegeix a les característiques pròpies del gènere policíac una particularitat: la presència del llenguatge com un personatge més. Alguna vegada se li havia criticat que els montalbanos eren repetitius, però els lectors, i ell mateix n'era ben conscient, els adoren perquè saben que sempre

hi trobaran aquest plus: les confusions absurdes per culpa de l'inefable Catarella, sí, però també les picabaralles amb el comandant per problemes de comprensió interdialectal, un personatge que quequeja o un altre que pateix ecolàlia... Per no parlar dels noms cacofònics o de les quasi incomprensibles notes que la minyona analfabeta li deixa a la nevera. El repertori és infinit, i això crea dependència.

Jo no vaig ser el primer traductor de la seva obra al català (em precediren Xavier Riu, Pep Julià i Anna Casasses). Però d'ençà que vaig tastar el primer, *El gos de terraco-*

ta(1999), ja no l'he deixat anar. La droga em va fer un efecte immediat. A hores d'ara passo per la quarantena llarga de títols, però encara n'hi haurà més perquè entre els pòstums hi figuren pel cap baix un parell de montalbano, inclòs l'esperat final de la sèrie, *Riccardino*, on sabrem d'una vegada com s'acaba aquesta muntanya russa que és la relació amb la Livia.

Com que és un escriptor tan especial, també m'ha obligat a voltar. Els organitzadors de congressos i seminaris sobre la seva obra et conviden a parlar-hi, però no és sinó una excusa per a compartir la passió per aquest nen gran que ens fa xalar tant. El text que llegireu a continuació és precisament el que vaig presentar a una d'aquestes trobades, l'any 2016, després que algú se'm meravellés, per enèsima vegada, que l'home encara publicués tant a l'edat que tenia. Perquè aquest sen-

yor és molt gran, oi? Doncs sí. Molt. En tots els sentits de la paraula.

[Si els lectors fidels heu xalat tantes i tantes hores llegint les seves peripècies, imagineu-vos jo que me n'hi he passat moltíssimes més. El deute que tinc amb ell és immens. Impagable. Per això, com a homenatge pòstum, m'espolso la vergonya i faig una crida a qui es vulgui embarcar en l'aventura de dur als escenaris *Sis personatges en cerca de Montalbano*, **estrenada a la BCNegra 2014 en forma de lectura dramatitzada** i tot seguit desada al calaix en espera de temps millors].

I després què?

(escrit per a *Quaderni Camilleriani*, nº3, 2017)

La veritat és que no hi havia pensat mai. Ja sé que té una certa edat, i la gent s'encarreguen de recordar-m'ho ('Però aquest home ja és molt gran, no?'). Però jo no

hi havia pensat mai, en el després; potser perquè sempre em fa estar tan ocupat en l'ara i aquí (el paio escriu tant que no em deixa temps per a res, però jo bé haig de dedicar alguna estoneta a en Saviano, en Lampedusa o en Carlotto, no?). Fins que un dia vaig llegir en una entrevista que ja havia lliurat a l'editorial l'últim títol de la sèrie Montalbano, el pòstum, dient 'Serà el final del personatge', i jo, no sé per què, vaig llegir 'Serà el final', així, com una catàstrofe nuclear.

Els traductors, què voleu?, hi tenim una relació especial, amb ell. Amb els seus llibres, vaja. Perquè quan tu, com a lector corrent (que és, sens dubte, la condició millor, la més pura), agafes una novel·la, mires de xalar-hi si t'agrada o la deixes córrer si no t'agrada, i fora. Com una truita. Però si aquesta novel·la l'has de traduir, la lectura en queda condicionada. Ja et pots

escarrassar a fer veure que no, a conservar una mirada neta i que l'aproximació al text sigui al més genuïna possible, que és inevitable que, sovint, aquelles pàgines deixin de ser literatura per esdevenir material. Material de feina. Però quan et toca un camilleri... Ai, quan et toca un camilleri les coses canvien. No pots provar d'enredar els personatges, fent-los creure que l'ull amb què els mires no és del traductor en què aviat et convertiràs. No pots perquè no vols. El goig de traduir un montalbano (o qualsevol altra novel·la de l'Andrea) comença molt abans de llegir-lo, fins i tot abans de tenir l'exemplar entre les mans: arrenca en el moment mateix que l'editor et fa l'encàrrec. Ah, que bé!, penses. Diversió assegurada. Sí, però també suor, dificultats, carrerons sense sortida... Però què són aquests envitricolls (que econòmicament no surten gens a compte, és clar), comparats amb aquells llibres plans, tots iguals, que et fan venir el complex de google translator? Comences a llegir ja amb salivera, com quan arriba a taula el tortell i ja pots empunyar el ganivet per tallar-lo. La primera lectura és una delícia, diria que fins i tot independentment de l'argument, perquè a cada rèplica en catarellès, a cada joc de paraules, a cada parany lingüístic que s'empesca (quan no és un testimoni que quequeja és una carta foteta escrita en vers o un personatge amb un tic verbal), no pots evitar de prefigurar-te la resposta que hi donaràs. I encara que potser en aquell moment no et vingui al cap, el repte que implica és un estímul positiu que hi posa

'Com que és un escriptor tan especial, també m'ha obligat a voltar'. EFE

Els traductors, què voleu?, hi tenim una relació especial, amb ell. Amb els seus llibres, vaja

Per traduir Camilleri has de ser una mica com en Camilleri. És a dir, tenir la mateixa malaltia

color, un veritable desafiament al teu ofici de traductor (com quan descobreixes, amagat al fons del diccionari, un mot com aquest que us acaba de fer esgarriar i que, ves per on, resulta que la normativa dona per bo).

Sempre quedo una mica descol·locat quan em fan la famosa pregunta (i me l'han feta desenes de vegades. De fet, als congressos camillerians gairebé no es parla d'altra cosa): 'Com t'ho fas per traduir en Camilleri?' Descol·locat perquè és una qüestió que no es pot contestar amb paraules, i sé el que dic perquè ho he intentat cada vegada, i res. Per traduir Camilleri has de ser una mica com en Camilleri. És a dir, tenir la mateixa malaltia. T'has d'emocionar per un canvi morfològic, has de perdre el senderi per un joc de paraules; substancialment, has d'estimar la llengua. Les llengües. Contar històries està molt bé, per l'amor de Déu. I que t'agradi les aventis, i la fantasia. Però si no enfolleixes per la variació dialectal, si no t'agafa una esgarriança quan sents una dita nova, si no veus l'hora d'engegar una locució acabada d'aprendre, si no somies que voldries aprendre tots els idiomes del món, llavors per què el tradueixes? No ets un traductor digne d'en Camilleri, i ell no s'ho mereix.

Els meus companys d'ofici, als seminaris, a les trobades, als blogs, ja han descrit detalladament les dificultats diguem tècniques de l'operació. Les comparteixo totes, les he experimentades igual que ells. Encara més, les entenc i les comparteixo encara més, en tant que treballa amb

una llengua que, malgrat ser aquella en què fou escrit el primer codi civil d'Europa, sovint es veu desplaçada a segona fila per manca d'un estat que la defensi. No es pot descartar que l'èxit clamorós que els llibres de Camilleri tenen a Catalunya tingui a veure amb el rol especial que hi juga el llenguatge. Que és com dir la identitat, i a bon entenedor, poques paraules. Però no pretenia dir que els catalans venerin en Camilleri perquè són tots del morro fi; no, el que volia dir és que per desgràcia també hi ha una creu de la moneda. Diguem-ne síndrome d'abstinència, si voleu; que es manifesta d'una manera especialment cruel quan tradueixes altres autors. Com els podem anomenar? Els normals? La majoria dels escriptors són normals, no estan pas afectats per la mateixa malaltia que l'Andrea, i per tant fan servir el llenguatge com un instrument (invisible) per narrar. No t'hi fan fixar, no t'hi fan acostar la lupa (n'hi ha que diries que ni tan sols l'hi han acostada ells). Tu l'hi acostes igualment, perquè al capdavant és el teu ofici, però la teva part de lector no. I aleshores pot aparèixer el tedi. No sempre, és clar; depèn de què t'expliquin, que la literatura no és solament forma, òbviament. Però el repte, el desafiament, que dèiem, minva. Aquell tortell ja no és de pastisseria, i mentre tu ets allà llepant el ganivet per mirar de degustar-ne les últimes, i evanescent, traces, et demanes quan en tornarà a arribar un dels bons, d'aquells amb la xocolata gustosa que són les novel·les del mestre. ■

JOSEP MARIA TERRICABRAS

‘En lloc de fer manifestacions de colors, potser que en fem d’eficaces’

El filòsof demana una mobilització més contundent per la Diada i per a respondre a la sentència del Tribunal Suprem

ALBERT SALAMÉ

PERE MARTÍ

Josep Maria Terricabras (Calella, 12 de juliol de 1946) ha estat cinc anys de diputat d’ERC al Parlament Europeu. Acabada la legislatura, ha tornat a la Universitat de Girona com a catedràtic emèrit de filosofia. La seva condició de filòsof li ha permès d’entrar i sortir de la política

sense danys col·laterals, mantenint la llibertat que tenia abans d’entrar-hi. Sempre ha estat un home lliure, amb una sòlida cultura, i com a intel·lectual té una extensa producció, no tan sols en filosofia. Va escriure un llibre titulat *Atreveix-te a pensar*, publicat per la Campana, que molts polítics haurien

de llegir. En aquesta entrevista recollim alguns dels seus pensaments, sobre la seva etapa a Europa, i sobre el present de la tempestuosa situació política.

—Europa ens mira gaire?

—Europa ens mira, però fa molt que mira poc arreu. Europa és governada per

**Amb Sánchez,
l'independentisme
ho té més difícil a
Europa**

**Espanya s'aguanta
sobre la Guàrdia Civil
i els jutges. No té res
més**

petits grups de poder que la dirigeixen. Europa és un club d'estats. Un club d'estats grans que menyspreen els petits.

—Això ha passat sempre.

—Però ara ja ho veu tothom. Que Pedro Sánchez, que és incapaç de formar govern, sigui el dirigent socialista que fa els pactes a Europa en nom de tots els socialistes europeus és literalment incompreensible. Demuestra, pobrets, com estan els socialistes europeus i com d'enganyats estan els europeus amb Espanya.

—Sánchez és benvist a Europa?

—Quan va venir a Estrasburg per primera vegada, acabava de fer un govern paritari i tot van ser elogis. Acabava d'acceptar el vaixell Aquàrius, i més elogis, encara que no n'hagi acceptat mai més cap. Acabava de substituir un personatge antipàtic com Rajoy i a més parlava anglès. Finalment n'hi havia un que parlava anglès. El van trobar simpàtic i s'han quedat aquí. Es pensen que té idees polítiques, que resoldrà els problemes, però hi ha una expressió alemanya preciosa: quan una cosa no s'entén gens diuen 'això em sona espanyol'. Com quan nosaltres diem 'em sona xinès'. Quan es va morir Franco, a Europa es van pensar que la transició va estar bé i que morta la cuca, mort el veí. I que ara Catalunya vulgui independitzar-se no s'entén i tampoc no entenen les baralles entre independentistes, que segons com és una sort.

—Això potser és positiu?

—La ignorància és fantàstica. Com que Espanya és un èxit i és un dels estats grans, el protegeixen tant com poden perquè no arribi a desintegrar-se. La Gran Bretanya se'ls desintegra per voluntat pròpia i ja veurem com acabarà. Probablement, molt més desintegrada. Espanya també hi acabarà, però ells miren de frenar-ho, perquè forma part del grup dels grans estats. I els estats es protegeixen entre ells.

—Amb Sánchez, l'independentisme ho té més difícil a Europa, doncs.

—Més difícil sí, perdut no. Fins ara hem tingut perduda la batalla dels dirigents polítics europeus. Com el president del parlament, Antoni Tajani, que és un impresentable total. El pobre Juncker, quan va començar fa cinc anys, era el més llest de la tropa. Tenia sentit de l'humor i era el paio que a Europa es feia el cristià amb accent social. A vegades l'aplaudíem els d'esquerres, i els de dretes no. No va començar malament, però els últims anys ha estat una degradació absoluta. En canvi, per sota d'aquesta primera capa de dirigents, les coses han canviat. Molt. Al Parlament Europeu hi ha la Plataforma de Diàleg Europa-Catalunya, que vam crear en Ramon Tremosa, en Jordi Soler i jo. Hi ha més de quaranta eurodiputats de tots els grups tret del Partit Popular Europeu, que ha estat controlat fins ara pel PP espanyol, per González Pons, d'una manera absolutament terrorífica. A mi se m'acostaven companys del PP polonesos i hongaresos per dir-me que rebrien represàlies si donaven suport a la plataforma.

—El PP feia xantatge.

—Total. Però en teníem de tota la resta de grups. I a més, a sis o set països hi ha grups de diputats que s'han reunit per parlar de Catalunya i hem creat una xarxa. Una altra cosa que ha canviat és la premsa. Després de l'1-O, la BBC està molt més atenta, la premsa alemanya també, i fins i tot alguns francesos, que són difícils. Em sembla que és la crosta, que era especialment negativa. No sé com serà la nova crosta, no fa bona espina. Però dins hi ha molts canals de suport.

—L'exili ha ajudat a conèixer el procés català?

—Molt, molt. Que hi hagi membres del govern a l'exili, i uns altres a la presó, ha anat molt bé. Si fossin tots a la presó, estarien silenciats. Si tots s'haguessin quedat dins, no hauria passat res a Europa. Però si tots haguessin marxat, hauria acabat amb un govern no gaire unitari, com Tarradellas, que va quedar

Hong Kong demostra que es pot fer tot. No vull la seva violència, però es pot fer tot

ALBERT SALAMÉ

sol i no va voler un govern a l'exili. Els exiliats han fet una feina extraordinària per tot Europa, han estat exculpats per Europa. No són fugitius, s'han presentat a totes les justícies europees i els han absolt. A la vegada, els de les presons han aconseguit una solidaritat internacional extraordinària. A Europa és inconcebible que estiguin dos anys en presó preventiva. El problema que jo hi veig és que quan hi hagi sentència ja seran sentenciats. Encara que la sentència sigui injusta, encara que sigui horrorosa, a fora es veurà que han estat condemnats i això pot dificultar les coses.

—Ara per ara, i abans de ser condemnats, ni Oriol Junqueras, ni Carles Puigdemont ni Toni Comín no han pogut accedir a l'acta d'eurodiputats.

—Jo encara sóc optimista, perquè això es regeix per lleis europees. L'eurodiputat José Bové, quan es va assabentar que jo

havia anat a Madrid a jurar la constitució, em va explicar que això a França no passava, perquè és el Parlament Europeu que ens dona l'acreditació. Si els jutges europeus defensen que la qüestió europea és supranacional, els han de donar la raó. Si no, serà una decapitació molt notable del poder europeu.

—Amb el Tribunal de Drets Humans d'Estrasburg pot passar igual?

—Allà es guanyarà segur. Ja n'han fet una primera demostració, quan han dit que les resolucions de l'ONU les feien seves. Les de l'ONU són vinculants però no són executives. És Espanya que se'n riu. Les d'Estrasburg sí que són vinculants. Espanya provarà de dilatar-ho tant com pugui, però finalment hi haurà una sentència favorable.

—Faran tard.

—Ara qualsevol cosa ja fa tard. Un dia més a la presó és fer tard. Jo confio que

una vegada arribi a Estrasburg vagin prou de pressa.

—El nomenament de Josep Borrell com a cap de la diplomàcia europea debilita el procés català?

—El nomenament de Borrell és un error, perquè s'ha barallat amb tothom. Es repetirà el cas Cañete quan, al setembre, es facin els headings dels vint-i-set comissaris. Hi havia cartells de 'Stop Cañete'. La nefasta normativa europea obliga a votar tots els comissaris en bloc, i això impedeix de vetar-ne un. Hi haurà molta oposició. Però només el pot retirar l'estat que l'ha proposat. I Pedro Sánchez no el retirarà.

—Què pot fer l'independentisme per incrementar la seva influència a Europa?

—Ha de continuar fent política exterior. També s'ha de donar suport a la tasca de Diana Riba, la dona de Raül Romeva,

perquè la seva situació tan escandalosa ajudarà a remoure les coses, fins i tot dins els Verds, que ens ha costat molt que ho denunciessin. I després, treballar perquè Junqueras, Puigdemont i Comín entrin al Parlament Europeu. La Unió Europea no té cap futur si no retoca els tractats. Els actuals tractats fan que el poder dels estats sigui gairebé total. La Comissió depèn dels estats, i el Parlament Europeu, que és l'únic votat, és el que té menys poder.

—**Catalunya no té capacitat per a modificar cap tractat.**

—Cap ni una, perquè és una facultat dels estats. Fins i tot la té Malta, que té menys habitants que l'Hospitalet de Llobregat. Tant hi fa, Malta ho pot fer. Tinc ganes de ser maltès.

—**L'horitzó de l'estat propi s'ha allunyat?**

—Depèn dels ciutadans. No pas dels governants. Entre més coses, n'hi ha prou que els governants aixequin una cella perquè els tanquin a la presó. Espanya s'aguanta sobre la Guàrdia Civil i els jutges. No té res més. És una situació clarament franquista. Per tant, ha de ser la població, amb la complicitat del govern, però que no sigui el govern qui rebi les patacades. Que siguem els ciutadans els qui rebem. Em va sorprendre la declaració d'un alt responsable policial de l'estat espanyol durant el judici al Suprem que va admetre que no tenien prou policia per a dissoldre l'1-O. Quina bona idea! N'hem de ser conscients, que no tenen prou policia. Per tant, en lloc de fer manifestacions amb un altre color i una altra cantúria, potser que en féssim d'eficaces.

—**Què és una manifestació eficaç?**

—Doncs enviar 50.000 persones a l'aeroport, 50.000 a la televisió, 50.000 a la Jonquera i 50.000 a la delegació del govern. I quedar-s'hi.

—**Per què l'ANC no ho fa, això?**

—No ho sé. Hong Kong demostra que es pot fer tot. No vull la seva violència,

però es pot fer tot. I contra la Xina, poca broma. I ho han fet, ho aconsegueixen i els fan agenollar. És la població, qui pot fer tancar un supermercat perquè no hi va a comprar. Siguem-ne conscients, d'això. És la població, qui aconsegueix d'aturar trens.

—**Després de la sentència del Suprem caldrà fer això?**

—Si acceptem la sentència del Suprem plorant, Europa es pensarà que ja ens va bé. Què entendran a Europa? Diran que no n'hi ha per tant. Hi ha d'haver una acció totalment decidida.

—**Doncs, ara com ara, els partits són incapaços de consensuar una resposta.**

—És per l'acció del poble que s'uniran els partits. Els partits tenen menys marge de maniobra. Quan diem que ho tornarem a fer, com diu Cuixart, no diem que tornarem a fer el mateix. És ridícul. No podem ni volem tornar-hi. Però sí que ho tornarem a fer perquè tornarem a treballar per la nostra independència. No tan sols verbalment sinó amb accions. La sentència serà brutal, despiadada i cruel. No cal esperar la sentència per fer alguna cosa. Si hi hagués una manifestació forta esperant la sentència, amb els carrers ocupats pacíficament, pot anar bé.

—**Hi ha gent que pensa que una mobilització massa contundent podria perjudicar els presos.**

—La sentència no es pot endurir. Només quan fas pressió obtens alguna cosa. La sentència ja està escrita. O reaccionem de pressa o voldrà dir que ho acceptem, que ens hi anem acostumant. Em sembla inacceptable.

—**N'hi ha uns altres que diuen que es va fer malament.**

—M'enerva que alguns catalans, que tenen tribunes mediàtiques, donin la culpa als polítics. Perdoni: aquells polítics són a la presó i a l'exili! Ara vostè, assegut al sofà, amb un got de whisky, fot discursos. Home! Una mica de respecte pels qui s'hi han jugat alguna cosa. ■

La sentència serà brutal, despiadada i cruel. No cal esperar la sentència per fer alguna cosa

Si acceptem la sentència del Suprem plorant, Europa es pensarà que ja ens va bé

Manifestació convocada per l'ANC davant la Diputació de Barcelona. ALBERT SALAMÉ

‘El crèdit als partits s’ha acabat’: bases de l’ANC demanen de recuperar el lideratge i la combativitat

ANC Assemblees territorials faran arribar a la direcció nacional cartes per reconsiderar a la Diada, assenyalar els responsables de la repressió i reactivar el carrer

ANDRÉS G.-NANDÍN

‘El 155 no té cap cara amable. El PSC en forma part i n’és igual de responsable que el Partit Popular i Ciutadans. Us demanem que traslladeu que es defensí el nostre dret d’autodeterminació, no que es regali.’ Així acaba la carta que l’ANC de Tremp ha fet arribar a les seccions locals de Junts per Catalunya i d’ERC perquè les trametin a les direccions nacionals respectives. Han aprofitat la plantilla confec-

cionada per l’ANC a escala nacional perquè els militants expressin l’enuig pels pactes municipals i comarcals amb el PSC, també a la Diputació de Barcelona. I per palesar l’oposició a la possibilitat que s’investeixi Pedro Sánchez ‘sense que aquest respecti el dret d’autodeterminació ni s’aturi la repressió’.

Ha estat la darrera acció dels militants trempolins, però no pas l’única. Pocs dies abans, la pressió exercida sobre JxCat els va fer reconsiderar el pacte amb el PSC al consell comarcal del Pallars Jussà, fins al punt de tom-

La indignació amb la classe política ha començat a evidenciar-se entre les bases de les assemblees territorials de l’ANC

bar-lo i forçar una entesa amb ERC.

Més enllà de Tremp, la indignació amb la classe política ha començat a evidenciar-se entre les bases de les assemblees territorials de l’ANC. Fins al punt que alguns nuclis han decidit de traslladar a la direcció nacional la necessitat d’un canvi de dinàmica perquè la societat civil recuperi les regnes i es reactivi la mobilització al carrer. Però també es vol expressar el desacord amb el model de Diada que l’ANC ha previst per a l’Onze de Setembre i l’estratègia de lluita.

El pacte de JxCat amb el PSC ha permès d'investir Núria Marín presidenta de la Diputació de Barcelona. ALBERT SALAMÉ

Queixa i proposta

De fet, les assemblees territorials d'algunes comarques demanaran a la direcció nacional de l'ANC que reconsideri el format de la Diada i que d'ara endavant s'adopti una estratègia més combativa i accions d'una altra mena. És el cas de les de l'Alt i el Baix Empordà, que tenen previst d'aprovar-ho avui, segons que explica la militant de l'ANC de Palamós Eulàlia Gili. 'No estem disposats a fer més demostracions com les d'Onzes de Setembre anteriors, que són molt maques, molt plàstiques, però que enguany no toquen.'

Proposaran que, si es vol mantenir **el format actual**, si més no el complementin amb una encerclada del parlament o d'edificis oficials de l'estat espanyol. 'La força que ens pugui restar, volem catapultar-la cap a accions més contundents. Hem de dir que ja n'hi ha prou!', s'exclama

Lídia Maruny, membre de la junta local també a Palamós.

Unes altres assemblees que enveran un escrit unitari per demanar una Diada diferent són les del Garraf. I a Solsona, la junta directiva de l'ANC sospesa de plegar i no organitzar-ne la participació, avisa Pilar Ciuró, una dels membres. 'S'han de fer unes altres coses que no siguin manifestacions amb el liri a la mà i pancartes.' La decisió d'enviar una carta a Barcelona per comunicar el malestar és presa, però encara cal acordar-ne l'escrit.

Les territorials del Berguedà també preveuen d'enviar una carta unitària aquesta setmana, però no per canviar la Diada sinó per demanar de reactivar el carrer i tornar a marcar el camí als polítics. 'L'Onze de Setembre, crec que l'hem de fer, l'hem de clavar, no podem fer figa. Però tot això ve darrere. I després vindrà la sentència', recorda

Algunes assemblees demanaran a la direcció nacional de l'ANC que reconsideri el format de la Diada

Lluís Escriche, coordinador de l'assemblea territorial de Berga. Admet que, després dels **pactes amb el PSC**, alguns militants estan resignats pel paper dels partits. Però volen deixar clar que sobretot hi ha 'empenyament.'

Un altre nucli on, malgrat l'enuig, es creu que l'Onze de Setembre ha de continuar essent una manifestació multitudinària és Vilafranca del Penedès. Per aquest motiu no s'ha previst de traslladar-hi ni cap carta ni cap queixa. 'No podem renunciar a mantenir la Diada com l'expressió

màxima de l'independentisme. És clar que l'Onze ha de ser el dia que l'ANC torni a fer sortir els colors als partits polítics', afirma convençuda Esther Güell, coordinadora de l'Assemblea a Vilafranca.

De la reacció antirepressiva a l'acció independentista

Ara, Güell coincideix amb més militants consultats que cal deixar enrere la dinàmica antirepressiva i augmentar el grau de confrontació amb l'estat espanyol. Prendre consciència que els presos polítics només seran lliures quan hi hagi independència.

'Hem de tornar a portar la iniciativa. D'ençà que els presos que van entrar a la presó sempre hem estat a la reactiva. Hem reaccionat a les accions de Madrid, en aquest sentit ens han portat l'agenda. Aquest lideratge l'hem de recuperar.' 'Amb les accions antirepressives ens tenen distrets', afegeix Maria

Mas, coordinadora de l'ANC a l'Alt Urgell –comarca on es consulta a les bases si cal enviar una carta a la direcció nacional.

Els partits, sense crèdit

Però si sobresurt cap sentiment en les converses amb membres de l'Assemblea, és el desengany, el desencís i el desànim arran de l'actuació dels partits independentistes. Alguns militants de base estan desorientats i tenen la sensació de no entendre res. Alguns altres tenen clar que els partits –no fan distinció de sigles– tornen a assegurar sous i cadires. 'Això que ens han fet no té nom', resumeixen.

Sobre el fet que s'apel·li al joc democràtic per justificar els pactes, Escriche respon:

'Els diria si pensen en els qui són tancats o a l'exili. I en els qui els hi van enviar.' D'aquí que es demani a la direcció de continuar **assenyalant els partits**, protestant a les seues i marcant-los de prop l'acció política.

'El crèdit als partits s'ha acabat', sentència Àngels Folch, que va ser membre del secretariat nacional de l'ANC cinc anys. 'L'Assemblea va néixer per fer una cosa que els partits no poden fer, perquè en són part. Que està molt bé, no s'havia d'anar contra els partits. És senzillament entendre que tenen una feina i nosaltres una altra. Que la independència és una cosa no de parts sinó del tot, i que l'ha de fer la base, el poble. Fins que no entenguem això no sortirem del pou. Amb el

pacte a la Diputació de Barcelona s'ha tocat fons.'

Folch afegeix que aquests darrers dos anys s'ha deixat la gent de la base de l'ANC 'de la mà de Déu'. Diu que els primers mesos 'era normal que tots estiguéssim xocats, però a partir del tercer mes l'ANC hauria d'haver posat fil a l'agulla.' Ara, també hi ha matisos a la crítica. Jordi Serra, coordinador de l'ANC a Sitges, admet que, si bé cada partit 'va pel seu compte', la culpa extrema la tenen les institucions de l'estat espanyol: 'Sobta que a escala catalana no s'entengui que hem d'anar units.'

Hi ha coincidència a l'hora de fer autocrítica: s'ha confiat massa en els partits i ha estat un error haver-los cedit el lideratge. 'Ens comencem a

demanar si els nostres polítics volen la independència. Ens diuen que sortim al carrer i ens envien la Brimo', es queixa Ciuró. Creu que és un dels motius que explica que el jovent hagi desaparegut de les concentracions i que la mitjana d'edat volti els seixanta. I lamenta que els "fanàtics" de partit justifiquin les decisions dels dirigents i adormin la crítica.

L'aposta de la direcció de l'ANC

'Evidentment que continuarem pressionant els partits, no compleixen!', respon la membre del secretariat nacional de l'ANC Elisenda Romeu quan s'esmenta el malestar de les bases. Emfatitza que es forma la gent en dinàmiques d'accions no violentes, a banda organitzar concentracions i manifestacions. I, malgrat les crítiques recollides per la direcció, defensa el format actual de Diada perquè creu que l'Onze de Setembre ha de ser una demostració de força. Així i tot, deixa clar que 'només fent manifestacions no aconseguirem la independència, és evident'.

D'aquí que subratlli la importància de debilitar els pilars de poder de l'estat espanyol. Posa com a exemple la candidatura independentista a la Cambra de Comerç o el consum estratègic. 'Agafar espais de poder, això sí que ens durà a algun lloc.' Explica que a escala nacional es fan moltes coses de les quals potser no hi ha prou consciència, si bé admet que 'potser no ens hem explicat bé'. La Diada en serà una ocasió. III

S'ha confiat massa en els partits i ha estat un error haver-los cedit el lideratge

La direcció explica que a escala nacional es fan moltes coses de les quals potser no hi ha prou consciència, si bé admet que 'potser no ens hem explicat bé'. La Diada en serà una ocasió. ALBERT SALAMÉ

El cotxe elèctric, amb problemes: no hi ha prou bateries

Ecologia La hipòtesi més temuda per a electrificar el transport s'ha fet realitat · Hi ha solucions o s'ha arribat a un límit?

Els vehicles elèctrics impliquen un augment considerable de la demanda de metalls per culpa de les bateries. EP

MARC BELZUNCES

Fa uns quants dies us vam explicar les respostes als arguments ambientals dels detractors dels vehicles elèctrics. Hi ha un segon grup que, tot i no estar en contra de l'electrificació del transport, sí que es mostra escèptic respecte que es puguin fabricar totes les bateries necessàries. Els vehicles elèctrics impliquen un augment considerable de la demanda de metalls per culpa

de les bateries. Segons que argumenten, al planeta potser no n'hi ha prou per a cobrir-la tota. Aquests últims anys són freqüents les veus que vaticinaven que la producció d'automòbils elèctrics es frenarà i fins i tot s'aturarà per aquestes limitacions. Doncs bé, aquestes últimes setmanes hem sabut que aquest escenari s'ha fet realitat, i dues de les empreses principals no troben prou bateries per als vehicles que volen manufacturar. És un problema estructural o només puntual?

Tesla reconeix públicament els problemes

La companyia nord-americana és el principal fabricant occidental de turismes elèctrics i la gran referència mundial del sector. La seva 'Gigafactoria' de Nevada (EUA) és la fàbrica de bateries més gran del món. Tanmateix, no les manufactura Tesla i confia en l'empresa japonesa Panasonic, a la qual lloga un espai en canvi de comprar-li tota la producció. Es va construir amb l'objectiu de fer totes les bateries

Dues de les empreses principals no troben prou bateries per als vehicles que volen manufacturar

El 'supercotxe' de Tesla. vw

necessàries per a la fabricació tant dels vehicles de l'empresa californiana com de la seva línia de bateries per a cases i grans instal·lacions elèctriques (Powerwalls i Powerpacks). La primera gran prova per a la Gigafactòria va ser el començament de fabricació del Model 3, i van incrementar-ne la producció de 100.000 vehicles anuals a 500.000. Tesla va tenir greus problemes durant l'increment de la producció i, de fet, encara no ha aconseguit d'atènyer l'objectiu final. La mateixa empresa va reconèixer que el factor limitant no era en l'assemblatge dels vehicles, sinó en la producció de bateries. Tot i això, l'abril passat Tesla i Panasonic anunciaven que suspnien les inversions per a ampliar la Gigafactòria, que de moment només ocupa un 14% de la superfície planificada.

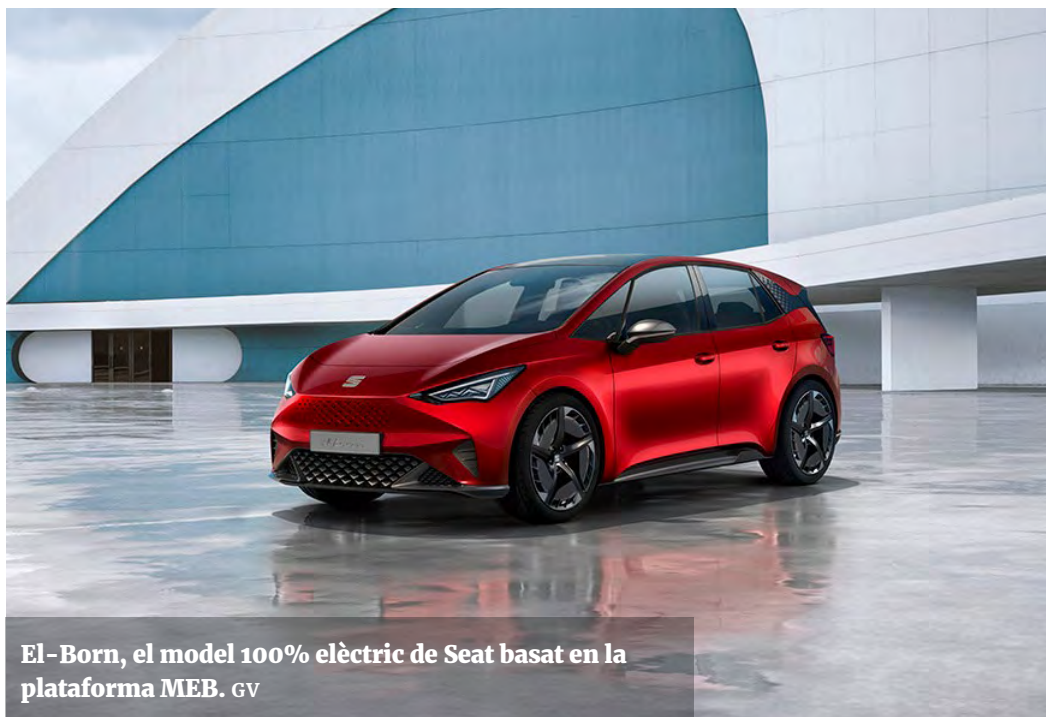
Elon Musk reconeixia a Twitter que els problemes, més que puntuals, eren estructurals

Finalment, Elon Musk reconeixia a Twitter que els problemes, més que puntuals, eren estructurals. De fet, la situació era més greu, perquè s'havien vist obligats a dedicar tota la producció de la Gigafactòria al Model 3, mentre que les bateries pels Powerpacks i Powerwalls les havien de comprar a tercers. Un segment de negoci que tampoc no s'ha pogut expandir, tot i la forta demanda a països com Austràlia i els EUA. El fet que el màxim directiu mostrés els problemes

en públic, a més, podria indicar un profund malestar amb Panasonic, que tot i haver invertit a Nevada per produir 35 GWh/any, no pot produir-ne més de 23 GWh, quan l'objectiu final és produir-ne 150 anuals. Sembla, per tant, que la Gigafactòria no s'expandeix no pas per manca de capital econòmic disponible o de demanda, sinó perquè Panasonic no pot fabricar més bateries. Els motius exactes, ara per ara, són desconeguts.

Però Tesla mira de resoldre aquests problemes. Per una banda, ha assegurat el subministrament de metalls per a produir bateries amb vista als anys vinents. A més, ha comprat l'empresa Maxwell, que disposa d'una tecnologia que millora les bateries actuals de manera significativa. Això li permetrà d'augmentar la producció de GWh sense necessitar més materials. Mentre diversos

experts defensen que Tesla cedirà aquesta tecnologia a Panasonic o més fabricants, uns altres creuen que és més possible que Tesla passi a fabricar directament les bateries, en paral·lel a Panasonic. Tanmateix, de moment no s'ha confirmat cap d'aquestes dues opcions. Mentrestant, Tesla començarà a produir vehicles i bateries a la seva nova Gigafactòria xinesa. Orientada exclusivament al mercat asiàtic, alleugerirà les instal·lacions nord-americanes. Mentre tothom esperava que les bateries de la nova planta xinesa fossin fabricades per Panasonic, el fabricant en el qual els californians havien confiat fins ara, tot sembla indicar que Tesla negocia amb empreses xineses. El divorci definitiu amb Panasonic, o només una diversificació en els proveïdors d'un element tan fonamental?

El-Born, el model 100% elèctric de Seat basat en la plataforma MEB. gv

Després del Diesgate, el Grup Volkswagen ha optat fortament pel vehicle elèctric

Tot i aquestes accions, els problemes d'abastiment de bateries no semblen solucionats. Amb el nou Model Y, que ha d'arribar a final del 2020, es preveu que també manquin bateries. Més greu encara pot ser l'arribada del seu camió, que pot veure endarrerida la producció, que en principi ha de començar a final del 2020. Les bateries que necessiten els camions són molt més grans que les dels turismes i això vol dir que, si no n'augmenten la producció, disminuiran els vehicles fabricats. Quant a la nova versió del Tesla Roadster, presentat el 2017, no hi ha hagut novetats, tot i que s'ha de començar a vendre just després del Model Y. Mentrestant, de la nova Giga-factòria a Europa, prevista d'entrada juntament amb

la xinesa, els plans semblen aturats. Tesla es troba frenada, i el principal motiu és una producció de bateries insuficient.

Grup Volkswagen: el problema de no tenir fàbriques de bateries a Europa

Podríem pensar que això és un problema estrictament de Tesla i Panasonic, però no és el cas. Després del Diesgate, el Grup Volkswagen (primer fabricant del món de vehicles, juntament amb Toyota) ha optat fortament pel vehicle elèctric. La seva intenció és produir uns 3 milions de vehicles elèctrics anuals. Més que doblaria la producció mundial actual (2 milions) i multiplicaria per 6 la planificada per Tesla per a

enguany (500.000 vehicles). El primer model que veurà la llum serà el Volkswagen ID aquest setembre, seguit del Seat el-Born a començament del 2020. Més endavant vindran més models de turismes amb les altres marques del grup, com també camions, dels quals ja té prototips.

La tria del grup alemany és de la mateixa magnitud que la de Tesla. I, igual que els californians, s'han trobat problemes similars. Als EUA no hi havia grans plantes de fabricació de bateries i Tesla va haver de fer-ne una de nova, com hem vist. A Europa tampoc no n'hi ha cap de gran, però d'entrada Volkswagen no va mostrar intenció de construir-ne cap. Va preferir de recórrer a un model de proveïdors i signar acords amb fabricants xinesos i coreans: Samsung, LG Chem, SK Innovation i CATL. Per un valor de més de 40.000 milions d'euros, prou incentiu perquè aquestes empreses fessin les seves giga-factòries a Europa. S'estima que la producció necessària de bateries per a satisfer el grup alemany ha de ser de 300 GWh anuals.

Tanmateix, LG Chem s'ha retirat de l'acord adduint robatori de propietat intel·lectual per part d'SK Innovation. Samsung, per la seva banda, ha reconegut que no pot fabricar el volum de bateries requerit. Tot i ser un dels principals fabricants de bateries de liti del món (tant per a vehicles com per a dispositius electrònics), dels 20 GWh anuals signats de bon començament, els coreans només en poden proporcionar 5. La resta d'empreses

de l'acord no poden assumir aquestes dues baixes i VW no pot convèncer més fabricants, que no volen invertir en una escala de producció d'aquesta magnitud atesa la incertesa d'un mercat nou. Els directius del grup Volkswagen ja havien dit públicament que a llarg termini no es podia dependre dels fabricants asiàtics per a un element tan crític i estratègic. Però ara es veuen forçats a canviar els plans de manera accelerada. Calculen que necessitaran unes 40 gigafactories el 2025 i, descartat el model de proveïdors externs, tot apunta que hauran de tendir al model de Tesla: instal·lacions pròpies amb acords amb tercers o producció íntegrament pròpia.

Els primers passos exigeixen confiar en Northvolt, una empresa emergent sueca de bateries fundada per dos antics executius de Tesla.

Volkswagen finançarà amb mil milions una gigafactoria de Northvolt a Suècia, que començarà a construir-se a l'agost. A més, en faran una altra amb propietat conjunta a Alemanya, mentre el grup automobilístic ha comprat el 20% de l'empresa sueca. Tanmateix, els resultats no seran immediats. La gigafactoria sueca no produirà grans volums fins al 2021, mentre que la planta alemanya ho farà a partir del 2024. La capacitat combinada de totes dues al començament voltarà els 50 GWh, lluny dels 300 GWh necessaris.

Hi ha prou materials per a fer totes les bateries necessàries?

D'una banda, és evident que hi ha problemes d'escalabilitat en la producció de bateries. Mentre els dispositius electrònics necessiten una

L'interrogant més habitual és si hi ha prou metalls per a satisfer aquest volum tan gran de demanda per a bateries

bateria de desenes de grams (mòbils) o centenars (ordinadors portàtils), les dels turismes necessiten centenars de quilograms i les de camions i autobusos poden arribar a superar una tona. Aquest volum implica un salt molt gran en la producció. Cal reconsiderar tota la cadena de subministrament de materials i la construcció de grans instal·lacions, que no es poden fer de manera immediata. Malgrat això, l'interrogant més habitual és si hi ha prou metalls per a satisfer aquest volum tan gran. El motiu veritable de Panasonic i la resta de fabricants asiàtics és que no troben prou metalls per a fabricar-ne?

La generació actual de bateries de liti utilitza principalment quatre metalls: liti, cobalt, níquel i coure. Cada empresa utilitza unes químiques específiques, de manera

Un dels sistemes de bateries de l'empresa sueca Northvolt, fundada per dos ex-treballadors de Tesla. NV

Es pot concloure que actualment la producció de vehicles elèctrics és limitada per una escassetat de bateries

que no sabem les quantitats exactes de cada metall. En tot cas, tot i dir-se de liti, d'aquest metall n'hi ha molt poc a cada bateria, per sota del 10%. Tots els experts coincideixen a dir que n'hi ha prou per a cobrir tota la demanda actual i la futura. Les reserves conegudes són de vora 60 milions de tones (Mt), i això sense comptar amb el mar, on és dissolt en forma de sals i podria situar les reserves vora 600 Mt. La demanda acumulada per a aquest metall el 2030 es calcula que serà d'uns 2 Mt per a vehicles elèctrics. Cal tenir present, així i tot, que les bateries s'aniran incorporant a les cases, a les estacions de producció d'electricitat amb energies renovables i a les xarxes de distribució d'electricitat. Tanmateix, això podria apujar la demanda acumulada final a unes desenes de Mt, lluny encara de les reserves estimades. A més, la demanda fa que hi hagi més exploració minera i que cada vegada se sàpiga que hi ha més reserves.

El cobalt és el metall més polèmic. S'extreu principalment d'un sol país, la República Democràtica del Congo, molt inestable, i a més fent-hi servir nens sovint. Hi ha uns 30 Mt de reserves conegudes, mentre que la demanda acumulada el 2030 serà d'uns 2 Mt. Sense considerar noves descobertes, n'hi ha reserves

per a setanta anys. Malgrat això, els fabricants miren de prescindir-ne completament i Tesla ha afirmat que en la pròxima versió de les seves bateries no en farà servir. Per tant, tampoc no sembla que hi hagi problemes amb aquest metall. Això mateix es pot dir del níquel. La demanda acumulada dels vehicles elèctrics el 2030 serà d'uns 11 Mt, mentre que les reserves conegudes a terra ferma són d'uns 300 Mt. Comptant tots els sectors que consumeixen níquel, n'hi ha per setanta anys amb les reserves actuals, però se sap que els fons oceànics en contenen grans quantitats addicionals. El coure, per la seva banda, és un dels elements de què sovint se sent afirmar no n'hi ha prou per a electrificar tot el consum energètic. El preu ha pujat molt sovint i freqüentment és objecte de robatoris per aquest motiu. Tanmateix, es produeix en grans quantitats (20 Mt l'any passat). La demanda acumulada el 2030 per bateries serà d'unes 12 Mt, mentre que les reserves conegudes són uns 700 Mt.

Però no hem d'oblidar que les bateries es poden reciclar i no es poden comparar amb el petroli. Quan cremem el combustible per moure un vehicle, desapareix, no es pot recuperar. És per això que difícilment tindrem petroli en quantitats significatives més enllà de 150 anys, si continua

el consum al ritme actual. Les bateries dels vehicles, en canvi, són segellades hermèticament i quan es degraden és perquè perden l'estructura i en varia la química. Si es tornen a triturar per tornar a separar els metalls, tal com es fa a les mines, es poden reutilitzar de manera indefinida. No es gasten com el petroli. L'avantatge, a més, és que és més econòmic i fàcil d'extreure els metalls de les bateries, on són en altes concentracions, que no pas de les roques i els sediments, on tenen una concentració molt més baixa. Els fabricants estimen que poden reciclar el 95% dels metalls de les bateries. Això vol dir que, un cop s'hagi electrificat tota la flota de vehicles, no caldran grans quantitats d'aquests elements, només l'equivalent al 5% que no es pot recuperar, en cas que no en millorin el reciclatge.

Així doncs, es pot concloure que actualment la producció de vehicles elèctrics és limitada per una escassetat de bateries. Tanmateix, tot sembla apuntar que és un problema de naturalesa industrial, i no d'inexistència de materials. La indústria de fabricació de bateries no és dimensionada per als volums que requereixen els vehicles elèctrics i caldrà un període d'adaptació per a adequar la producció a la demanda. ■

Música Festival Internacional de Benicàssim

Festivals Conta'M a Atzeneta del Maestrat

Cultura Popular La Gran Nit de Juliol a València

VilaWeb { Paper > 20-21/7/2019

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

Fins al primer de desembre de 2019, la sala 3
del CCCB acull les exposicions 'L'Avantguarda
Feminista dels anys setanta' i 'Coreografies del
gènere'

ELS FEMINISMES DELS ANYS SETANTA I ELS CONTEMPORANIS ARRIBEN AL CCCB

Natalia LL, Consumer Art, 1972-1975. NATALIA LL / COURTESY OF
LOKAL_30, WARSAW / THE VERBUND COLLECTION, VIENNA

ELS FEMINISMES DELS ANYS SETANTA I ELS CONTEMPORANIS AL CCCB

Exposicions Fins al primer de desembre de 2019, la sala 3 del CCCB acull les exposicions 'L'Avantguarda Feminista dels anys setanta' i 'Coreografies del gènere'

REDACCIÓ

Que el feminisme és ben present a tot arreu i que cada vegada té més força i ocupa més espais és innegable. Però el feminisme no és unívoc, sinó que té múltiples interpretacions que tot sovint s'han vist reflectides en expressions artístiques; tant de protesta com amb voluntat estètica. És per això que el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona dedica el projecte 'Feminismes!' a aquest moviment, una mostra que vol reivindicar l'aportació de les lluites per la igualtat i la diversitat dels feminismes que canvien la manera d'entendre el món. L'exposició es podrà veure fins al primer de desembre.

'Feminismes!' és formada per dues exposicions: 'L'Avantguarda Feminista dels anys setanta. Obres de la Verbund Collection, Viena', comissariada per Gabriele Schor, amb obres d'artistes d'avantguarda dels setanta, i 'Coreogra-

fies del gènere', comissariada per Marta Segarra, on es poden veure setze obres d'artistes contemporànies.

La mostra, que s'acompanya d'un programa d'activitats extens sobre els feminismes, vol posar de manifest el diàleg, les continuïtats i les ruptures entre el feminisme radical dels anys setanta i els feminismes contemporanis.

Els anys setanta van ser un punt d'inflexió del moviment feminista. Una nova generació va irrompre a la vida pública per capgirar allò establert per mitjà de múltiples representacions culturals. És per això que l'art que van fer era trencador, tant per l'ús dels llenguatges i formes com pel desafiament a les construccions de gènere i les reivindicacions del dret de decidir sobre el propi cos, contra les violències masclistes i el descobriment del fet personal com a fet polític. Però aquesta explosió feminista també ha servit com a model i inspiració per als feminismes actuals, que tenen una riquesa i pluralitat sense precedents.

L'avantguarda dels anys setanta, el feminisme radical i l'alliberament

Aquesta exposició aplega més de dues-cents obres de setanta-tres artistes d'Europa, Amèrica i l'Àsia, nascudes entre el 1929 i el 1958, per a destacar les fites de l'Avantguarda Feminista, terme emprat per la comissària, Gabriele Schor, fundadora i directora de la Verbund Collection de Viena, per agrupar aquelles artistes que van reescriure el canó de la història de l'art durant els setanta.

S'hi poden veure obres amb llenguatges i tècniques ben diversos: de la fotografia i el cinema a les performances i els happenings. Mitjançant l'art, les creadores van desconstruir els condicionants culturals i repressius de l'època. Per primera vegada en la història de l'art, les dones artistes, com a col·lectiu, van prendre la iniciativa en la representació de la dona, mostrada històricament des d'un punt de vista masculí i androcèntric, més enfocat al plaer de l'altre que no pas a la representació d'un cos. Amb les obres van voler posar damunt

la taula visions noves i preguntes sobre les funcions de la dona en la societat. El nexce que uneix totes aquestes artistes és el rebuig de les idees que s'ajusten a la norma tradicional.

L'exposició, dividida en cinc seccions, mostra un recorregut que va des de la reclusió de la dona a casa com a mare i esposa fins als rols de gènere passant pels cànons de bellesa i l'exaltació de la sexualitat femenina.

Coreografies de gènere, els feminismes contemporanis en l'art

Per altra banda, l'exposició 'Coreografies de gènere', comissariada per Marta Segarra, mostra les obres de setze artistes contemporànies. Els feminismes actuals són massa plurals per a recollir-los en un sol relat: des dels anys setanta s'ha

obert el subjecte del feminisme i s'ha imposat el terme 'gènere' per a indicar que la diferència sexual no és 'natural' sinó que està condicionada per la cultura, i que les combinacions poden anar més enllà d'aquests dos pols oposats. El moviment feminista, s'ha anat lligant a altres lluites contra formes d'opressió com el racisme, l'homofòbia, la transfòbia, el menyspreu cap als col·lectius desfavorits i, també i fins i tot, amb moviments com l'ecologisme.

Els focus temàtics que l'orienten complementen i enriqueixen la visió dels anys setanta, i passen per la desconstrucció del binarisme de gènere i les identitats sexuals, l'ecofeminisme, les violències masclistes, la intersecció entre feminisme i racialitat i també la sexualitat. ■■

La mostra vol posar de manifest el diàleg, les continuïtats i les ruptures entre el feminisme radical dels anys setanta i els feminismes contemporanis

Francesca Woodman, 'Untitled, Providence, Rhode Island', 1976. GEROGE AND BETTY WOODMAN, NEW YORK/THE VERBUND COLLECTION, VIENNA

Atzeneta del Maestrat. AAM

NAIX EL FESTIVAL **CONTA'M**, AL MAESTRAT

Festivals Atzeneta del Maestrat acull aquest festival de contes del 19 al 21 de juliol

PAU BENAVENT

La literatura oral i tradicional omplirà d'històries Atzeneta del Maestrat amb el primer Festival itinerant de contes al Maestrat, Conta'M. Una iniciativa modesta però important.

L'objectiu fonamental és donar a conèixer el patrimoni de literatura oral en llengua catalana i els seus valors, a més de descobrir altres cultures. I també, enguany, omplir de vida un racó del país que lluita per revertir la despoblació i dignificar el món rural.

Segons Tània Muñoz, coordinadora i narradora professional, el festival vol fer valdre la cultura pròpia i donar a conèixer

la narració oral com una disciplina artística que existeix, que és un ofici. Muñoz explica: 'Les històries i llegendes pròpies s'han deixat de contar, com passa arreu. Una església hi és, però un conte, si no es conta, mor. I em sembla necessari perquè la narració oral et pot transformar, t'inspira.'

Durant tres dies, hi haurà contes per a adults i per a públic familiar, visites guiades i narrades, dos concerts, una marató participativa de contes i il·lustració, dues sessions per a descobrir els secrets dels narradors, un dinar popular amb productes de la terra i altres activitats. A més, els visitants tenen a disposició una zona d'acampada i les instal·lacions esportives del municipi.

Tot seguit, us en detallem la programació.

Cinc hores participatives de contes i il·lustració

Dissabte hi haurà dues maratons paral·leles per a fomentar la participació dels assistents: una per a contar històries de cinc minuts o vuit, sense llegir-les, i una altra per a dibuixar-les. Cal inscripció prèvia.

Històries per a adults i públic familiar

Divendres, la reconeguda narradora on-tinyentina Almudena Francés explicarà el conte per a adults *El vetlatori de Batiste*, l'acordionista que va morir tres vegades sense ser soterrat i que, en la seua dar-

Almudena Francés. CEDIDA

rera vetlla, va congregar molta gent per corroborar si era mort o no.

També dissabte, Felip Kervarec, el narrador amfitrió de les Coves de Vinromà, es dirigirà al públic familiar amb la narració adaptada als assistents i amb el suport d'uns quants objectes. Farà 'La maleta dels contes', una barreja de rondalles, contes d'autor i de tradició oral: els tresors que ha col·leccionat la rateta Giberta.

El seguirà el músic i narrador zamorà José Luis Gutiérrez, Guti, que recopila històries del món rural des dels anys vuitanta del segle XX i que, quan les explica, manté el caràcter dialectal de cadascuna. Farà la selecció 'Cuentos del filandar', en referència

a les vetllades i a l'espai on la gent s'ajuntava per explicar històries i escoltar-ne. Actuarà a prop del cementeri i, per tant, lligarà la narració amb la nocturnitat, amb històries de foscor vinculades a les incerteses que provoca allò desconegut.

L'endemà hi haurà una segona tanda per al públic familiar amb 'La casa de Carmeta'. Almudena Francés farà una sessió molt participativa on combinarà el conte tradicional i l'àlbum il·lustrat. Narrarà la història d'una xiqueta valenta que viu amb la mare i l'àvia que a voltes té por, que té vergonya, que és capaç de menjar-se seixanta-vuit bunyols i que li passen coses molt estranyes.

Dos concerts amb lletra de valent

Divendres, es faran els dos únics concerts del festival. Xiomara Abello presentarà el disc *Entre teles*, acompanyada del percussionista Carlos Llidó. Dotze temes de caràcters diferents que puen de la música llatina, dels recursos jazzístics i d'algun ritme flamenc. Un treball ple de percussions i sonoritats: els acords i les melodies de la guitarra són essencials, però hi sonen cordes fregades i percutides, congues, la txalaparta i la flauta, per exemple. Les lletres recullen emocions, records i vivències que parlen d'amor, ràbia i molt més.

I la Banda Municipal de Castelló de la Plana interpretarà *Schéhérazade*, de l'any 1888, una de les suites simfòniques més conegudes del compositor rus Nicolai Rimski-Kórsakov, basada en escenes de *Les mil i una nit*. El director titular, el tarragoní Marcel Ortega Martí, encapçalarà la formació de cinquanta intèrprets i el violinista solista, Pau Fogàs Lomas. Entre els moviments de l'obra, els narradors Kervarec, Francés i Gutiérrez contarán *Les mil i una nit* i altres històries orientalizants del seu repertori.

Aprendre els secrets de la narració

Divendres, la Casa de la Cultura acollirà la jornada 'Conta'm el conte a l'aula', dedicada a docents i al públic general, amb inscripció prèvia.

Almudena Francés explicarà com emprar històries de l'imaginari col·lectiu per a treballar l'expressió oral, com convertir-les en eina de creativitat, com serveixen de pas intermedi de l'expressió escrita i com esdevenen contingut interdisciplinari.

Felip Kervarec farà un taller de recopilació de paraules, una sessió basada en el projecte 'Salvador de paraules' de l'escola Carles Salvador de Castelló de la Plana. Les recol·leccions que va fer aquest gramàtic mític serveixen perquè la canalla cree i conte històries amb l'accepció correcta dels mots que s'han salvat.

I Verònica Fabregat explicarà com contar una història des del punt de vis-

ta plàstic, a més dels usos de l'àlbum il·lustrat i els criteris per a emprar-lo en l'educació artística.

Diumenge, Joan Montañés, autor del llibre *Examen oral d'històries. L'anecdotari de Ferran Sanchis* i artista gràfic del diari Levante, farà una xerrada sobre el procés de convertir textos orals en escrits, a partir de les anècdotes i rondalles que ha recollit amb el temps, especialment, les de l'informant Ferran Sanchis, que hi serà present.

Un poble per descobrir

A més de tot això, el Conta'M ha preparat dues sessions per a lligar la narració d'històries amb el patrimoni material d'aquest poble xicotet, envoltat de muntanyes, però amb història. Diumenge, Santiago Agustina oferirà una visita guiada pel castell, reconvertit en ajuntament, la Torre de la Presó, les muralles medievals, els carrers de la Vila closa i altres espais com el calvari o l'església.

I dissabte, una caminada musical i narrativa al so dels dolçainers i tabalets locals, escoltant rondalles i llegendes tradicionals per a tots els públics, les del repertori de Kervarec, Francés i Guti.

També hi haurà una fira del conte per a adquirir-hi llegendes, històries, rondalles i més. Amb Edicions Bromera (Alzira), Onada Edicions (Benicarló), Andana Editorial (Algemesí), el Grup la Deriva (Terres de l'Ebre), Trencatimons Editors (la Vall d'Uixó) i Babi Di-bú, i les llibreries Abacus (Castelló), Noviembre (Benicàssim) i Rincón de los Duendes (Castelló).

L'espurna del Conta'M

El festival ha nascut de resultes d'una trobada entre la narradora Tània Muñoz i el filòleg i etnògraf Josep Meseguer-Carbó: plegats, van veure la necessitat de fer una proposta cultural inclusiva, de gran abast, que anés més enllà de les que es fan a les biblioteques. Una idea que tenia ben present els resultats d'un estudi sobre l'estat del català al Maestrat i unes jornades etnopoètiques de l'any 2017.

Darrere l'organització hi ha l'ajuntament, l'entitat Casal Popular d'Atzeneta

i Maestrat viu, una associació cultural i cívica que fomenta el sentiment comarcal, la consciència sobre la llengua, la cultura pròpia i el país amb activitats diverses: rutes per a conèixer el patrimoni literari, clubs de lectura, una festa per la llengua, una trobada excursionista, quatre premis, la revista Empelt, comunicats diversos i el mateix festival Conta'm, entre més.

El seu vice-president, el mateix Josep Meseguer-Carbó, explica que reivindiquen les accions silencioses que han teixit i teixeixen la continuïtat de la cultura en valencià. 'Totes les nostres accions omplim un buit cultural que no omplim les institucions. Fem accions en positiu, per a sentir-nos plens, com a territori. El Conta'm alimenta l'autoes-

tima per a revertir el sentiment i la consideració que es té cap al territori', diu.

Una juguesca que paga la pena

El Conta'm se suma a altres iniciatives del país que reivindiquen la narració oral i tradicional com una eina cultural i social enriquidora i necessària, en ple segle XXI.

Tània Muñoz diu que el Conta'M és una aposta necessària: 'Fem una proposta arriscada, una activitat de concentració, de silenci i escoltar, perquè la societat actual va en contra d'aquesta mena de proposta, el món audiovisual va molt de pressa. I em sembla necessari perquè la narració oral et pot transformar, t'inspira. Quan tornes a casa et fa la sensació que coneixes el narrador.'

Atzeneta del Maestrat. AAM

A les set, a la plaça de Tetuan, començarà la Cercafira. AV

DE CAVALCADES A CONCERTS, ARRIBA LA GRAN NIT DE JULIOL A VALÈNCIA

Festes La nit més esperada de la Gran Fira arriba amb un reguitzell d'activitats per a tots els públics de set del vespre fins ben entrada la matinada

REDACCIÓ

El mes de juliol València bull d'activitats amb la Gran Fira. I la nit més esperada de totes és la Gran Nit, que es farà el 20 de juliol. De les set del vespre fins a la matinada hi haurà una programació frenètica que no deixarà a ningú quiet.

A les set, a la plaça de Tetuan, començarà la Cercafira, una cavalcada amb els gegants Quiqueta i Nelet, el ratpenat Valentí, la fanfàrria Folk i Festa i les companyies teatrals itinerants Xip Xap Teatre, Traüt, El Carromato i Brotons Cabalgatas. A les vuit, al mercat de la Tapineria, ball de swing, i a dos quarts de nou, a la plaça del Portal Nou, es farà una minimascletada.

Un dels actes més especials i frenètics és la Ruta del Carme. Són actuacions de trenta minuts de diversos artistes que van de la plaça dels Furs fins a la plaça de Manises passant pel Museu del Corpus, el Museu de l'Almoina, el Centre del Carme i la plaça del Carme. La ruta començarà a les set del vespre a la plaça dels Furs amb l'actuació de Tenda. També hi actuaran Miquel Gil, Jazzmàtics, Gem, Tito Pontet i Limbotheque.

També hi haurà concerts per a tots els gustos a diferents indrets de la ciutat. A les nou, a la plaça de l'Ajuntament, concert amb la 97.7 Radio Levante. A la Llotja, a dos quarts de deu del vespre, hi haurà el concert de Mona Band Trio. El grup, amb un ampli repertori de jazz i soul, també actuarà a dos quarts d'onze al Museu de la Ciutat i una altra vegada a

la Llotja a tres quarts de dotze de la nit. A les onze de la nit, Alicia Castellano oferirà un repertori de versions de les cançons més actuals, de Lady Gaga a Bumbury, al jardí de la Casa Museu Benlliure. També a les onze de la nit, al Museu d'Història de València es farà un concert de Clau de Swing per als amants del *lindyhop*.

A més, a les vuit del vespre a la plaça del Pilar, els més menuts es podran divertir amb l'espectacle musical 'Pixels offline!', de la companyia la Banda del Drac. A les deu, al mateix lloc, la companyia Markeliñe portarà l'espectacle 'Carbon Club. El cabaret de la mina'. A la plaça del Patriarca, a les nou del vespre l'Escola Coral Veus Juntes oferirà un concert amb cançons de Mecano i a les onze, màgia i mentalisme amb Toni Pons.

El FIB arriba als vint-i-cinc anys consolidat com una de les grans cites del pop i l'electrònica del país. FIB

FIB 2019: VINT-I-CINC ANYS D'UN DELS FESTIVALS ESTRELLA DE L'ESTIU

Festivals Del 18 al 21 de juliol, el Festival Internacional de Benicàssim acollirà les actuacions de grups com Kings of Leon, Lana del Rey, Vetusta Morla i Fatboy Slim

REDACCIÓ

El Festival Internacional de Benicàssim s'omple de música i artistes d'arreu del món entre avui i diumenge. El FIB arriba als vint-i-cinc anys consolidat com una de les grans cites del pop i l'electrònica del país i a escala internacional. Enguany, hi actuaran més d'una seixantena d'artistes.

Els novaiorquesos Kings of Leon en són el cap de cartell. Hi actuaran el dis-

sabte 20 en l'única parada que fan al sud d'Europa en el que els queda de gira.

Fatboy Slim són els encarregats de posar força al primer dia del festival amb la seva música electrònica *big beat*. Avui mateix també pujaran a l'escenari Action Bronson, Marina, Kodakone, Fontaines D.C. i Novio Caballo, com a vigília dels dies forts del festival.

Divendres serà el torn de Lana del Rey. La diva del pop portarà les seves cançons emocionals en què va despullant els sentiments i passions sota un ritme suggeridor. També hi actuaran grups

com The 1975, Krept X Konan, Gorgon City (Live), The Hunna, La M.O.D.A., Gerry Cinnamon i Yellow Days.

Dissabte és el dia fort. A més de Kings of Leon, hi haurà les actuacions de Jess Glynne, AJ Tracey, Blossoms, You Me at Six, Belako, Carolina Durante o Baker-mat. Finalment, diumenge serà el torn de Vetusta Morla, que portaran a l'escenari el primer disc que van publicar, el 2008, Un día en el mundo. També actuaran els escocesos Franz Ferdinand, George Ezra, Octavian, Ezra Furman i Black Lips, entre més.

Mercat Romà de Guissona. AG

GUISSONA REMEMORA EL SEU PASSAT AMB EL MERCAT ROMÀ

Tradicions Els carrers de Guissona es transporten a final del segle I aC i els veïns i els espais es transformen

REDACCIÓ

Dissabte, Guissona commemora el seu passat romà, quan era una vila anomenada Iesso. Els carrers de la vila es transporten segles enrere i els espais es transformen. Hi apareixen un mercat romà i les seves termes, el teatre, un fòrum, els jardins romans i un campament de legionaris. Uns espais que s'omplen d'activitats.

Els guissonencs es converteixen en patricis i plebeus que gaudeixen d'espectacles com la venda d'esclaus, la lluita de gladiadors i la desfilada de l'exèrcit romà. A més, la ciutat rep una visita molt especial. Cèsar i Cleòpatra passejaran

pels carrers de la ciutat acompanyats del seu seguici.

El nucli històric es transformarà en un mercat amb mercaders que oferiran tota mena de productes d'origen romà. És un dels punts claus de la festa, però els visitants també podran gaudir de la jornada de portes obertes del conjunt arqueològic i les demostracions d'oficis al carrer de l'Om.

També hi ha espais destinats més a l'oci, com les atraccions de fusta a la porta de l'Àngel i la lluita de gladiadors a la plaça Major. A més, els carrers i places de la ciutat s'ompliran d'actuacions musicals, tallers i demostracions. El dia acabarà amb el lliurament de premis als participants dels Jocs Olímpics i un sopar romà amb música.

ACAMPADA JOVE: TRES DIES DE CONCERTS I REIVINDICACIONS

Festivals Arrenca l'Acampada Jove, amb grups de renom com Oques Grasses, Obeses, Zoo, Auxili, Pupil·les o Doctor Prats

Sota el lema 'Canviem la història', arrenca a Montblanc l'Acampada Jove. EP

REDACCIÓ

Sota el lema 'Canviem la història', arrenca a Montblanc l'Acampada Jove, un festival polític-musical que organitza el Jovent Republicà des de fa 23 anys. Fins dissabte, una vintena de grups musicals, diversos polítics i milers de joves coincidiran en aquest espai per gaudir de la música

reivindicativa del país, a més de participar en tallers i xerrades en favor de la consciència social i nacional dels Països Catalans.

Com és habitual, el gran reclam de l'Acampada Jove és l'oferta musical. La gran majoria de concerts es fan a l'espai Independència, l'escenari principal. És justament allà on el grup guanyador del concurs Música Jove 2018, Andana, dona aquest dijous el tret de sortida del

festival. Tot seguit, actuaran Pupil·les, Sense Sal, Miquel del Roig, el Diluvi i Doctor Prats.

Divendres, les cantadores Alidé Sans i Júlia Colom seran les encarregades d'amenitzar l'Espai República, però a l'escenari principal l'aposta seran grups de renom com Auxili, Buhos i Zoo.

Dissabte, serà el torn del pop-rock d'Obeses, que portaran al festival el seu darrer disc, *Fills de les estrelles*. Aquella nit també tocarà un dels grans reclams del cartell d'enguany, Oques Grasses, a més de Boikot, Train to Roots i Strombers. Aquests últims fan la ronda de celebració dels seus vint anys.

Però l'Acampada Jove no és música i prou. L'altre pilar important del festival és la programació política, que combina col·loquis i tallers. Durant aquells dies es faran diversos debats. Dijous, n'hi haurà un sobre la repressió amb Diana Riba, eurodiputada i parella de Raül Romeva, Bel Pozuela, de l'Associació Alstasugurasoak, i Pepe Beúnza, primer objector de consciència. A més, hi haurà col·loquis sobre la música feminista, el feixisme i els menors estrangers no acompanyats (MENA).

Dissabte, tindrà lloc l'acte central, amb els parlaments de Roger Torrent, president del parlament, i de Pau Morales, portaveu nacional de Jovent Republicà. També hi participaran la diputada Raquel Sanz, el batlle de Montblanc, Pep Andreu, i la regidora de Manacor, Carme Gomilla.

Simba, del film 'El rey león'. ACN

‘OJOS NEGROS’ | ‘EL REY LEÓN’ ARRIBEN A LA GRAN PANTALLA

L'opera prima de Marta Lallana i Ivet Castelo, *Ojos negros*, arriba als cinemes després d'haver guanyat la Biznaga de Plata a la millor pel·lícula a la secció Zonazine del Festival de Cinema de Màlaga. També s'estrena el mític film de Disney *El rey león* en acció real, amb Jon Favreau com a director, qui ja va dirigir l'adaptació d'*El libro de la selva*.

Ojos negros

Direcció: Ivet Castelo i Marta Lallana.
Intèrprets: Alba Alcaine, Júlia Lallana,
Anna Sabaté. Gènere: Drama.

La Paula, una noia de 14 anys, ha de passar les vacances d'estiu al poble Ojos Negros (Terol) amb la seva àvia, que està malalta i que gairebé no reconeix res, i la seva tia. Intentant fugir d'una atmosfera asfixiant i de les tensions familiars, coneix l'Alícia, una noia de la seva edat amb qui fa una amistat molt intensa.

The Lion King*El rey león*

Direcció: Jon Favreau. Gènere: Anima-
ció.

En Simba, el futur rei de Pride Rock, idolatra el seu pare Mufasa. Però al regne no tots celebren l'arribada del petit lleó. Scar, el germà de Mufasa i antic hereu al tron, té els seus plans.

Ayla: The Daughter of War*Ayla: la hija de la guerra*

Direcció: Can Ulkai. Intèrprets: Kyung-
jin Lee, Kim Seol, Damla Sönmez;
Çetin Tekindor, Ismail Hacıoglu, Murat
Yildirim. Gènere: Drama.

1950, guerra de Corea. El sergent Süleyman es troba una nena mig congelada sola i sense els seus pares. La nena atrapa el cor de Süleyman, que arrisca la seva vida per salvar-la i l'anomena Ayla.

The Hole in the Ground*Bosque maldito*

Direcció: Lee Cronin. Intèrprets: Seána
Kerslake, Kati Outinen, Simone Kirby;
James Quinn Markey, David Crowley,
Steve Wall. Gènere: Terror.

Sarah O'Neill comença una nova vida amb el seu fill als afores d'un poble de llenyataires. A prop d'allà, hi trobaran un estrany crani. Sarah haurà de descobrir els motius dels canvis en l'actitud del seu fill.

Envien a judici l'ex-batlle de Torredembarra i tres membres de la família Sumarroca en un cas vinculat al 3%

Un candidat a les primàries de Ciutadans estripa el carnet per 'pressions'

El PSOE obre la porta que Irene Montero entri al govern espanyol després del vet a Iglesias

ERC i JxCat mantenen encara la incògnita sobre el vot a la investidura de Pedro Sánchez

Josep Rull podrà anar el 20 d'agost a la Vall d'Hebron per l'operació del seu fill